

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
на тему “Облік і контроль оборотних активів підприємства”

Виконав: студент 4 курсу, групи ОО-41
спеціальності «Облік і оподаткування»

Срібняк В. В.

Керівник: Шкроміда В. В.

Рецензент: Щур Р.І.

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	4
1.1. Економічна сутність оборотних активів та їх значення для бізнес-процесів	4
1.2. Класифікація оборотних активів з метою їх обліку та контролю	13
1.3. Оцінка оборотних активів підприємства та їх особливості.....	26
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ У КП «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКМІСЬКСВІТЛО»	36
2.1. Організація облікового процесу оборотних активів на підприємстві.....	36
2.2 Методичні особливості обліку оборотних активів у комунальному підприємстві	43
2.3. Порядок відображення оборотних активів у звітності підприємства	54
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ У КП «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКМІСЬКСВІТЛО»	60
3.1. Організація контролю оборотних активів у комунальному підприємстві.....	60
3.2. Аналіз динаміки і структури оборотних активів підприємства	60
3.3. Оцінка оборотності оборотних активів у контексті контролю за їх використанням	73
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	80
ДОДАТКИ.....	86

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасні ринкові зміни в економіці України висувають нові вимоги до якості обліково-аналітичної інформації та процедур контролю для підприємств, які є основою для прийняття необхідних управлінських рішень. Вашому керівництву потрібна повна, своєчасна та достовірна інформація про результати та фінансовий стан суб'єкта господарювання. Так, наприкінці 2017 року були прийняті концептуальні зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». На зазначений нормативно-правовий акт давно чекали, оскільки він спрямований на впровадження вимог законодавства ЄС у сфері бухгалтерського обліку. Це потребує вдосконалення системи обліку, аналізу та контролю як інформаційного забезпечення кожного процесу управління оборотними коштами. Відсутність чітких рекомендацій щодо методології обліку, аналізу та контролю оборотних активів не дає змоги належним чином організувати збір даних про їх рух. Крім того, бухгалтерія, як і інші економічні служби, майже не використовують на практиці науково розроблені методи аналізу оборотних активів та їх контролю через їх високу трудомісткість і складність розрахунків.

Тому існує нагальна потреба у створенні такої методики обліку, аналізу та контролю оборотних коштів, яка б була доступною, зрозумілою та економічно ефективною з точки зору «вигоди-витрати». Це підтверджує актуальність теми дослідження та практичну важливість роботи.

Метою роботи є дослідження теоретичних напрямків та практичних питань, аналізу та контролю оборотних активів в умовах ринкових відносин.

Для реалізації мети дослідження є необхідним вирішення наступних **завдань**:

- дослідження економічної сутності оборотних активів та їх значення для бізнес-процесів;
- аналіз класифікації оборотних активів з метою їх обліку та контролю;
- розгляд оцінки оборотних активів підприємства та їх особливості;
- дослідження організації облікового процесу оборотних активів на підприємстві;

- аналіз методичних особливостей обліку оборотних активів у комунальному підприємстві;
- вивчення порядку відображення оборотних активів у звітності підприємства;
- дослідження організації контролю оборотних активів у комунальному підприємстві;
- аналіз динаміки і структури оборотних активів КП «Івано-Франківськміськсвітло»;
- оцінка оборотності оборотних активів у контексті контролю за їх використанням у КП «Івано-Франківськміськсвітло».

Об'єктом дослідження є оборотні активи, як об'єкт обліку, аналізу та контролю на КП «Івано-Франківськміськсвітло».

Предметом дослідження є теоретико-практичні підходи до обліку, аналізу та контролю оборотних активів господарюючих суб'єктів.

Методи дослідження. Дипломна робота проведена на основі діалектичного підходу до вивчення теоретичних основ обліку, аналізу та контролю оборотних активів. Крім того, в процесі дослідження були застосовані такі методи, як абстрактно-логічний, для вдосконалення класифікації оборотних активів; метод групування, порівняння, середніх величин, деталізація, спостереження

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою для написання випускної роботи стали праці вітчизняних зарубіжних вчених-економістів з питань обліку, аналізу та контролю оборотних активів, законодавчі та нормативні акти України, матеріали наукових конференцій, дані засобів масової інформації і мережі Internet.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність оборотних активів та їх значення для бізнес-процесів

Для забезпечення безперервного процесу виробництва і реалізації продукції кожен суб'єкт господарювання повинен мати оборотні кошти. Без оборотних коштів неможливо відкрити бізнес. Навіть найменше підприємницьке підприємство потребує певного початкового капіталу, оскільки функціонування будь-якого господарського підприємства, незалежно від масштабів його діяльності, потребує створення джерел формування оборотних засобів та їх подальшого ефективного використання. Тому в процесі своєї виробничо-господарської діяльності кожне підприємство змушене мати достатній капітал для формування оборотних коштів.

Але спочатку варто з'ясувати, в чому полягає економічна сутність терміна «оборотні активи». Адже нерідко в літературних джерелах зустрічаються на перший погляд ідентичні терміни, а саме: «оборотні активи», «оборотні засоби», «оборотні кошти». Трамбування оборотних активів як окремої економічної категорії має на меті виявити їх економічне значення та роль, яку вони відіграють у процесі виробництва.

Вагомий внесок у вивчення цього питання зробили наступні науковці: П.М. Гарасим, О.М. Бандурка, А.Г. Загородній, Л.А. Лахтіонова, М.І. Должанський, Т.А. Демченко, І. Сікора, С.М. Юрій, В. В. Сопко, А. Д. Шеремет та ін. Звичайно, тема оборотних активів ніколи не втрачає своєї актуальності. Проте наведені результати дослідження є недостатніми та потребують подальшого вдосконалення. Тому існує потреба у визначенні концептуальних підходів до природи та важливості оборотних активів.

В економічній літературі існують різні підходи до визначення сутності оборотних коштів. Деякі економісти трактують їх просто як «предмети праці», «матеріальні активи», «гроші в обігу». В економічній термінології оборотні активи – це «сукупність оборотних коштів і засобів обігу, які служать для фінансування

поточної господарської діяльності і виражені в грошовій формі».

На думку вченого Р. А. Славюка, оборотні активи – це ресурси, що належать підприємству, які обов’язково будуть перетворені в гроші або використані іншим способом протягом одного року з дати складання балансу.

Оборотні активи – це грошові кошти та їх еквіваленти, використання яких не обмежено, а інші активи, призначені для продажу чи споживання в межах операційного циклу або протягом дванадцяти місяців після складання балансу, – дата. Діловий цикл – це період між придбанням поставок для здійснення діяльності та отриманням коштів від продажу продуктів або товарів і послуг, отриманих від них.

Іншими словами, оборотні кошти – це грошові кошти, які вкладаються у створення оборотних виробничих фондів і фондів обігу для забезпечення безперервного процесу виробництва і реалізації продукції. Існує думка, що таке ж визначення має термін «оборотний капітал».

Вчені В. М. Гриньов та В. О. Коюд трактують визначення оборотного капіталу як частини виробничого капіталу, яка протягом періоду виробництва втрачає колишню споживчу вартість і вартість якої повністю переноситься на вартість вироблених товарів і повністю повертається власнику в грошовій формі.

У зарубіжній економічній літературі деякі автори визначають оборотний капітал як оборотні активи за вирахуванням поточних зобов’язань. Таким чином дається визначення власних оборотних коштів.

Тому термін «оборотний капітал» тісно пов’язаний з терміном «оборотні активи». Оборотний капітал – це завжди інвестиція в першу чергу, тобто джерело освіти, але ці інвестиції потрібно кудись вкладати. Оборотні активи відображають спосіб розміщення інвестованого капіталу в процесі господарської діяльності підприємства.

З метою створення необхідного обсягу оборотних активів і оборотних коштів підприємство авансує фінансові ресурси. Той факт, що кошти, вкладені в засоби виробництва і фонди обігу, після завершення кожного циклу повністю повертаються в грошовій формі, є підставою об’єднати їх в єдине поняття фондів

обігу.

Щоб правильно зрозуміти економічну природу оборотного капіталу, необхідно насамперед знати про його фінансову та грошову природу. Їх не можна ототожнювати з матеріальними активами, в які вкладено оборотні кошти, тобто оборотними коштами та основними фондами, оскільки останні – це переважно засоби виробництва (сировина, матеріали тощо), напівфабрикати, готова продукція, товари, і лише в незначній мірі – засоби.

Оборотні активи обслуговують господарський обіг оборотних активів і активів компаній. Аванси у грошовій формі на придбання сировини, матеріалів і виплату заробітної плати підприємством у процесі виробництва переходять у незавершене виробництво, потім у готову продукцію, потім у сферу розрахунку і після реалізації готової продукції вони стають у своїй первісній формі знову вивільненими, тобто у вигляді коштів, доступних для нового авансу.

Для того, щоб процес виробництва і реалізації був безперервним, необхідно, щоб оборотні кошти вкладалися одночасно в усі фази кругообігу. [14, с 164]

Окрім терміну оборотні активи, існує також термін «бізнес-активи». Господарські активи підприємства – це ті активи, які безпосередньо залучені до його виробничої діяльності та отримання від цієї діяльності доходу.

На відміну від основних фондів, вартість яких поступово відновлюється в міру зносу, оборотні активи споживаються за один операційний цикл і їх вартість повністю переноситься на витрати підприємства.

При цьому частина його переходить у створений продукт у фізичній формі та набуває комерційної форми, в якій використовується споживачем. Інша частина також повністю споживається в процесі операційного циклу, але не включається в матеріальну форму продукту праці (наприклад, паливно-мастильні матеріали, насіння, корми, добрива тощо) з втратою своєї споживної вартості.

Таким чином, в умовах товарно-грошових відносин запаси предметів праці функціонують, з одного боку, як сукупність матеріальних цінностей, з іншого боку, як втілення вартості суспільної праці у вартості грошей: оборотні, виробничі та оборотні фонди.

Особливістю оборотних активів є те, що вони мають становити основну частину загальних активів, а основна маса коштів вкладається у процес виробництва, у товарні цінності, серед яких найбільше місце займають запаси.

Важливим етапом у розкритті економічної сутності оборотних активів є їх класифікація за певними ознаками. В економічній літературі використовуються різні класифікаційні ознаки. Так, за функціональним призначенням Г. Г. Кирейцев виділяє: оборотне виробниче багатство та оборотне багатство; за роллю у виробництві поділяється на: виробничі запаси, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів, готову продукцію, грошові кошти та залишки на рахунках; поділяє нормовані та ненормовані оборотні кошти за організаційним принципом; за джерелами утворення – власні, позикові та залучені. [35, с 52]

Р. В. Федорович, О. М. Загородна пропонують класифікувати оборотні активи за типом джерел утворення – валові оборотні активи, чисті оборотні активи, власні оборотні кошти; за видами - запаси сировини, матеріалів, напівфабрикатів; залежно від виду участі в бізнес-процесі – оборотні активи, що обслуговують виробничий цикл компанії, і оборотні активи, що обслуговують фінансовий кругообіг компанії [20, с. 240].

Також необхідно класифікувати оборотні активи за ступенем їх ліквідності та ступенем фінансового ризику, які характеризують якість оборотних активів підприємства. Завдання такої класифікації полягає у виявленні оборотних активів, можливість реалізації яких практично нереальна.

Групуючи оборотні активи за ступенем ризику, варто виділити:

- мінімальний ризик (наявні грошові кошти, цінні папери);
- низький ризик (запаси, готова продукція, дебіторська заборгованість підприємств з нормальним фінансовим станом);
- середній ризик (незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів, товари відвантажені, не оплачені вчасно);
- високий ризик (неліквід, дебіторська заборгованість підприємств, що перебувають у скрутному фінансовому становищі, запаси готової продукції, що вже не споживається).

Узагальнена класифікація оборотних активів вказана на рис. 1.1.

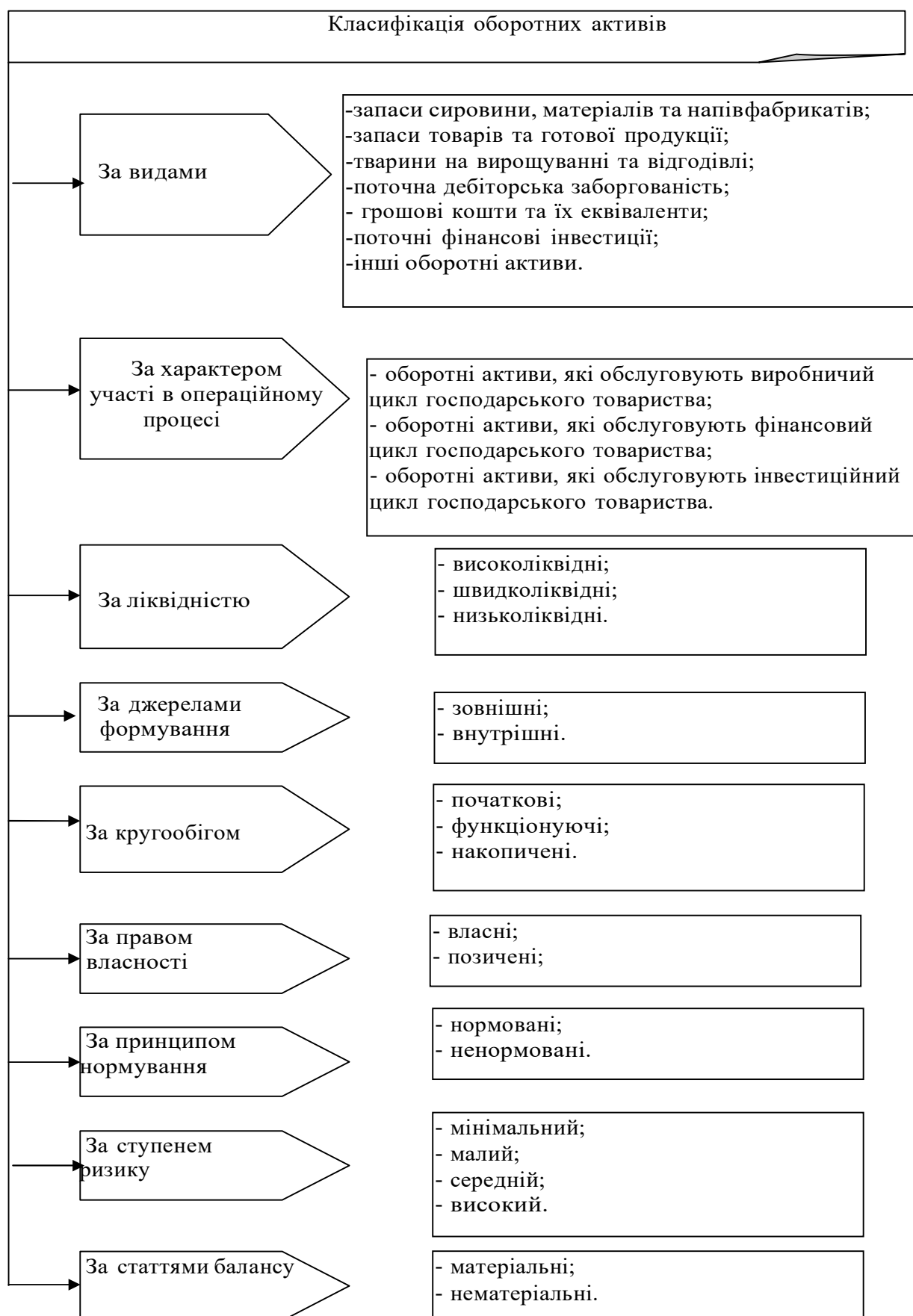

Рисунок 1.1 Класифікація оборотних активів підприємства

Отже, проаналізувавши погляди різних науковців на поняття «оборотні активи» та формулювання НП(С)БО 1 «Баланс», можна зробити висновок, що під оборотними активами слід розуміти єдину загальну масу вартості, яка в процес господарської діяльності підприємства у формі оборотних коштів обертається для забезпечення економічної вигоди.

Обсяг і структура оборотних активів визначаються галузевою приналежністю (підприємства поточного сектора мають високу питому вагу товарних запасів, фінансові компанії мають значний обсяг коштів та їх еквівалентів тощо). Тому оборотні активи різноманітні за своїм складом, структурою та призначенням. У зв'язку зі специфікою формування, планування, використання та використання оборотних коштів прийнято розрізняти нормовані та ненормовані фонди.

Потреби виробників у сировині та інших видах матеріальних ресурсів задовольняються за певними нормативами споживання, здебільшого розробленими самими підприємствами. Зниження норм і стандартів може призвести до збоїв у процесі доставки та виробництва. Надлишок оборотних матеріальних цінностей призводить до накопичення надмірних запасів сировини і матеріалів, послаблює економічний режим і створює умови для використання оборотних коштів не за призначенням.

Ненормований оборотний капітал включає оборотний капітал за винятком готової продукції.

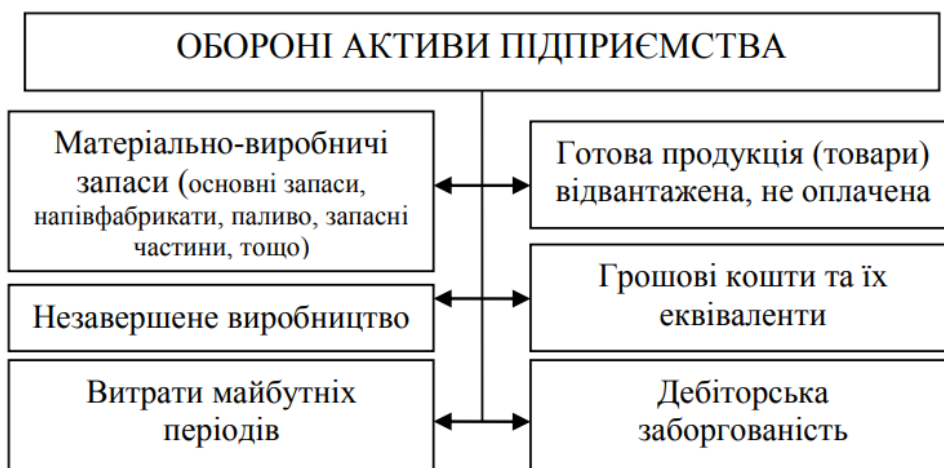

Рисунок 1.2 Склад оборотних активів виробничих структур

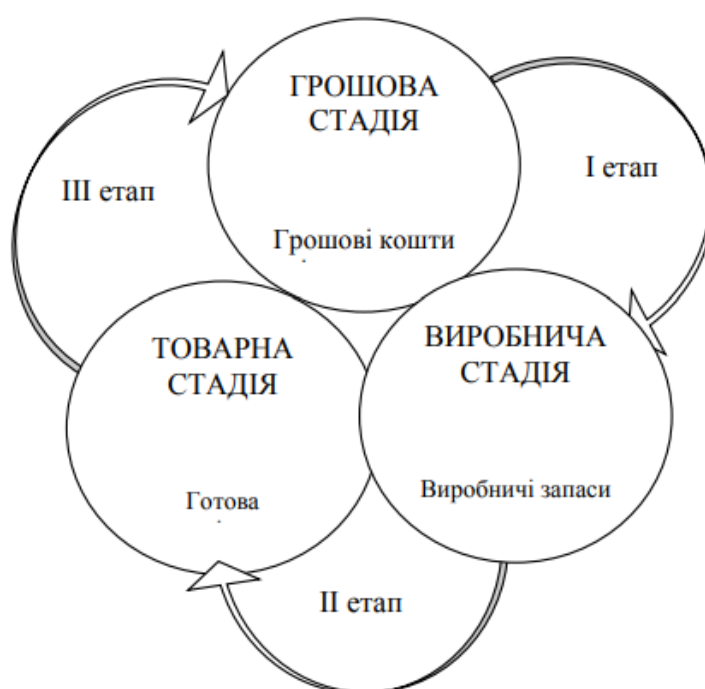
Оборотні активи завжди мають форму грошей і товарів і завдяки своєму

постійному руху забезпечують безперервний обіг грошей на підприємстві. Грошовий обіг починається з авансування в грошовій формі витрат на придбання товарів, обладнання, матеріалів, палива та інших засобів виробництва - це перша стадія обігу. Момент авансу є однією з суттєвих і відмінних ознак оборотного капіталу, оскільки він відіграє важливу роль у визначенні його економічних меж.

Друга стадія кругообігу відбувається в процесі виробництва, коли праця продуктивно споживає засоби виробництва, створюючи новий продукт, який несе перенесену та новостворену вартість. Випереджена вартість знову змінює свою форму – від виробничої вартості до товару. [32, с 36]

Третій етап кругообігу – реалізація готової продукції (товарів, робіт, послуг) і надходження коштів. На цьому етапі оборотні кошти знову переміщуються зі сфери виробництва у сферу обігу. Відновлюється перерваний товарообіг і вартість переходить з товарної форми в грошову. Різниця між сумою коштів, витрачених на реалізацію продукції (послуг), і доходом від реалізації продукції (послуг) є грошовими накопиченнями підприємств.

Тимчасовим критерієм заохочення оборотних коштів має бути не квартальний чи річний обсяг коштів, а цикл. Після завершення одного циклу оборотні кошти окупаються і переходять у наступний цикл, забезпечуючи його безперервний рух (рис. 1.3).

Рисунок 1.3 Схема кругообігу оборотних активів підприємств

Отже, оборотні кошти підприємства виконують дві функції: виробничу та калькуляційну. Виконання виробничої функції, оборотний капітал, проникнення в засоби виробництва, підтримує безперервність процесу виробництва і переносить свою вартість на виготовлений продукт. Після завершення виробництва оборотні кошти надходять у сферу обігу у формі засобів обігу, де виконують другу функцію – замикають кругообіг і переводять оборотні кошти з товарної форми в грошову.

На рівень оборотних коштів, необхідних для нормального функціонування організації, впливає ціла система факторів. До них належать: технологія та асортимент продукції; тривалість виробничого циклу; види та вартість використаної сировини; методи матеріально-технічного забезпечення виробництва; організація відвантаження продукції; використовувані види калькуляції та інші. Співвідношення між ними залежить від галузевої приналежності організації. Дві третини оборотних коштів промислових компаній знаходяться у виробничих фондах, чотири п'ятих оборотних коштів торговельних компаній є сировиною для товарного кредиту.

Величина матеріальних оборотних коштів підприємства залежить від багатьох факторів. Усі чинники можна поділити на зовнішні, які здійснюють свій вплив незалежно від інтересів підприємства, та внутрішні, які можуть і повинні активно впливати на суб'єктів економічних відносин [1, с. 80].

До зовнішніх чинників належать: загальна економічна та ринкова кон'юнктура, інфляція; система державного регулювання; Податкове законодавство (чим вище податкове навантаження на компанії, тим менше валового доходу і прибутку вони мають у своєму розпорядженні і, відповідно, менші відрахування на поповнення власних оборотних коштів); Умови отримання кредиту та процентні ставки за ним.

До внутрішніх факторів належать: рівень збуту (чим більшого обсягу збуту хоче досягти підприємство, тим більша потреба в оборотних коштах); Договірні умови поставок та забезпечення їх виконання. Часто закупівля матеріалів меншими партіями зменшує необхідний оборотний капітал; Організація

маркетингової (збутової) діяльності. Комплексне вивчення ринку дає можливість інвестувати кошти в придбання матеріалів, які швидко будуть використані в процесі виробництва. Це призводить до прискорення кругообігу оборотних коштів і скорочення їх витрат.

Залежно від зовнішніх факторів, які підприємства не можуть регулювати, оборотні кошти поділяють на постійні та змінні. Постійний оборотний капітал являє собою ту частину готівки, дебіторської заборгованості та оборотного капіталу, потреби в якій є відносно стабільними протягом операційного циклу. Змінний оборотний капітал відображає додатковий оборотний капітал, необхідний у пікові періоди або як страховий резерв.

Таким чином, поточні активи є складною, багатогранною категорією економіки, яку використовують і використовують як науковці, так і підприємці, вкладаючи в них різні сутності та значення. До оборотних активів відносяться елементи, які з різною вагою та інтенсивністю беруть участь у виробничому процесі і приносять економічну вигоду. Крім того, оборотні активи використовуються на всіх фазах операційного циклу, тобто як у контексті виробництва, так і в контексті фінансового циклу комерційного підприємства.

Таким чином, на перший погляд ідентичні терміни оборотні активи, оборотні кошти, оборотний капітал і оборотний капітал при найближчому розгляді виявляються дещо різними, хоча і потрібні підприємству для тих же цілей.

1.2. Класифікація оборотних активів з метою їх обліку та контролю

Класифікація в загальному розумінні означає систему розподілу об'єктів (процесів, явищ) за класами, групами тощо за визначеними ознаками. Хоча класифікація є більш-менш умовною та суб'єктивною, залежно від суб'єкта, який її виконує, та його здатності розрізняти характеристики об'єктів класифікації, вона все ж допомагає спростити розуміння та представлення речей, роблячи групування однорідних об'єктів уможливлуючи відповідні коди.

Оборотні засоби поряд із засобами праці та робочою силою є однією з основних складових продуктивних сил, що впливають на виробництво та розподіл суспільно необхідного продукту як на рівні кожної окремої фірми, так і на рівні економіки в цілому. Отже, виправдана класифікація таких активів важлива принаймні з двох причин:

З наукової точки зору – формування теоретичної бази для глибшого розуміння природи оборотних активів та їх функцій у життєвому циклі компанії;

У прикладному аспекті полягає в тому, щоб надати підприємству можливість визначити оптимальний склад і структуру, потреби і джерела формування оборотних коштів, а також правильно організувати його облік з відповідною аналітичною деталізацією.

З одного боку, вивчення класифікації дозволяє визначити нові критерії для розрізнення та групування активів, таким чином покращуючи підтримку прийняття рішень і надаючи доступну інформацію. Чим більше виділено класифікаційних ознак, тим більша ймовірність знати об'єкт. [10, с 67]

З іншого боку, виявлені та сформульовані потреби управління активами визначають вибір критеріїв класифікації та відповідно розподіл оборотних активів компанії.

При цьому не було виділено жодного переліку класифікаційних угруповань та ознак, у межах яких розкривався б зміст та структура оборотних активів вітчизняних підприємств (особливо сільськогосподарських). Проте незаперечним залишається той факт, що розробка економічно обґрунтованої класифікації оборотних активів слугує одним із інструментів удосконалення теорії та практики

їх обліку та аналізу, що робить дослідження даної теми актуальним і перспективним.

Особливої гостроти в дискусіях набуло питання подвійного підходу до розуміння категорій «оборотні активи» та «оборотний капітал» як однакових або різних понять, про що свідчать результати аналізу виділених класифікаційних ознак, має суттєве значення. вплив на формування класифікації оборотних активів і оборотних коштів. Проте, навіть враховуючи позицію багатьох авторів щодо різниці між двома окресленими вище категоріями, для них не виділено окремих класифікаційних ознак, як і особливостей класифікації оборотних засобів господарства.

Необхідність класифікації оборотних активів зумовлена наступними питаннями:

- наукова розробка обліку та аналізу оборотних активів;
- подальше вдосконалення організації та методології обліку та аналізу оборотних активів;
- удосконалення підготовки та підвищення кваліфікації практикуючих бухгалтерів, фінансистів та аналітиків, а також необхідність проведення наукових досліджень у сфері обліково-аналітичного забезпечення цих активів.

Вітчизняні вчені по-різному виділяють класифікаційні групи оборотних активів, в основному спираючись на світову практику. Загальними ознаками класифікації, щодо яких погоджуються всі автори, є класифікація оборотних активів за участю в обороті, за типом джерел фінансового утворення та за видами. Менш поширеним є підрозділ за ступенем захищеності від інфляції, за інвестиційним ризиком, за ступенем ліквідності, за тривалістю та формою функціонування тощо. Нормативна класифікація оборотних активів здійснюється за НП(С)БО 1 «Баланс», однак у цьому документі враховано лише одну класифікаційну ознаку – за видами оборотних активів. Ця класифікація базується на характеристиці статей балансу розділу 2 балансу «Оборотні активи». [34, с 91]

Більш детально охарактеризуємо групи ознак класифікації оборотних активів, виокремлені вітчизняними науковцями, та обґрунтуємо власне бачення

щодо напрямів класифікації оборотних активів та оборотних коштів підприємств. Результати дослідження наукових джерел дозволили обрати низку ознак та елементів класифікації оборотних активів, наведених на рис. 1.1.

Опишемо більш детально обрану науковцями класифікацію оборотних активів з метою виявлення її недоліків та надамо напрями вдосконалення цієї класифікації.

Залежно від виду участі в операційному процесі оборотні активи поділяються на:

1. оборотні активи, обслуговування виробничого циклу підприємства (запаси сировини, матеріалів, напівфабрикатів; незавершене виробництво, готова продукція);

2. поточні активи, що обслуговують фінансовий (грошовий) цикл компанії (грошові кошти, дебіторська заборгованість, поточні інвестиції).

Залежно від типу джерел фінансування вчені виділяють:

1. Валовий оборотний капітал (оборотний капітал у цілому), який характеризує його загальний обсяг і формується за рахунок власного та позикового капіталу. У балансі вони відображаються в II і III розділах активу;

2. Чистий оборотний капітал, який характеризує ту частину його обсягу, яка формується за рахунок власного капіталу та довгострокових зобов'язань. Сума чистого оборотного капіталу розраховується як різниця між величиною валового оборотного капіталу та сумою поточних поточних фінансових зобов'язань.

3. Власний оборотний капітал характеризує ту його частину, яка формується за рахунок власного капіталу підприємства.

Виходячи з такої класифікації, вважаємо, що для правильного розуміння цієї характеристики та розподілу всіх наступних слід розрізняти терміни «оборотні кошти» та «оборотний капітал», оскільки капітал – це величина, яка характеризує джерела утворення та власність на активи, пояснюючи балансову теорію бухгалтерського обліку. На нашу думку, класифікація потребує однакового розподілу та формування груп оборотних коштів за джерелами фінансування, оскільки право власності на оборотні активи у підприємства виникає з моменту їх

надходження, незалежно від джерел, з яких вони отримані. були сформовані, що ця ознака виключає з класифікації поточних активів. Вони завжди залишаються «власністю» компанії (оскільки вони є власністю, використовуються та доступні з моменту отримання), а джерела їх походження будуть різними. Крім того, методика розрахунку власних оборотних коштів повністю узгоджується з визначенням величини чистих оборотних коштів, оскільки відображає методику визначення величини власних оборотних коштів. Тому, враховуючи викладене, пропонуємо всі класифікаційні ознаки поділити на ті, що стосуються оборотних активів, і ті, що стосуються оборотних коштів. Відповідно, по відношенню до цієї групи доцільно виділяти не валовий, чистий і власний оборотний капітал (оскільки поняття власний і чистий оборотний капітал, на нашу думку, тотожні), а саме поняття власний, позиковий і залучений робочий капітал.

За видами Оборотні активи поділяються на:

1. Запаси сировини, матеріалів і напівфабрикатів. Цей вид оборотних активів характеризує обсяг вхідних матеріальних потоків у вигляді запасів, що забезпечують виробничу діяльність підприємства;

2. Запаси готової продукції, які характеризують поточний обсяг виробничих матеріальних потоків у вигляді запасів готової продукції, призначеної для реалізації. Іноді сюди також включається незавершене виробництво, скориговане на відсоток виконання для певних типів продукції;

3. Вимоги. Він характеризує розмір заборгованості підприємства, представлений грошовими зобов'язаннями юридичних і фізичних осіб за оплатою товарів, робіт, послуг, наданих авансів тощо.

4. Готівка. Сюди входять не тільки залишки готівки в національній та іноземній валюті, а й рівень короткострокових фінансових вкладень, які розглядаються як форма інвестиційного використання тимчасово вільних залишків готівки;

5. Інші види оборотних активів. До них відносяться оборотні активи, які не входять до вищезазначених категорій (зокрема, деякі автори включають сюди). Витрати на майбутні періоди тощо. [31, с 103]

За структурою балансу, типовою для українських підприємств (за винятком малих підприємств, банків та бюджетних установ), вартість незавершеного виробництва належить до запасів діяльності, але, на нашу думку, їх не можна включати до балансова класифікація готової продукції, особливо в сільськогосподарському виробництві, оскільки не завжди є впевненість у надходженні готової продукції, а П(С)БО 9 «Запаси» розділяє ці поняття. Крім того, для агрохолдингів необхідно додатково виділити зі складу запасів класифікаційний елемент «оборотні біологічні активи», оскільки, незважаючи на негрошову форму, ці активи, на нашу думку, не можна ототожнювати з іншими елементами запасів і мають яскраво виражена нежива природа.

Після напрацювання Деякі автори розрізняють постійну і змінну частину оборотних активів. Постійні оборотні кошти - це частина оборотних коштів, яка необхідна для забезпечення мінімальних вимог для безперебійної роботи. Змінні оборотні активи - це ті частини оборотних активів, потреби в яких визначаються періодичними змінами. Дослідники вважають, що для фінансування змінних оборотних активів доцільно використовувати короткострокові джерела, а для постійної їх частини – довгострокові. Вважаємо таку класифікаційну ознаку оборотних активів неприйнятною, оскільки в усіх наукових працях наголошується, що ці активи обертаються, тобто перебувають у постійному русі, а тому фіксована («постійна») величина їх матеріальної складової є нонсенсом, оскільки навіть при стабільній мінімальні кількісні параметри (тобто розмір утримання) цих активів здійснюють оборот за рахунок одноразового використання та передачі вартості (або обмежений термін - для МСП). Цей класифікатор більше підходить для оборотних коштів. Це можна пояснити двома причинами: перша полягає в тому, що постійна частина формується переважно за рахунок власних джерел, які мають тривалий або невизначений термін корисного використання. Друга причина полягає в тому, що в сучасних умовах змінною частиною є, за визначенням, короткострокові позики, і це джерела, а не активи (активи, придбані за рахунок позики, зазвичай змінюють свою грошову форму). до матеріалу). А фінансувати оборотні кошти за рахунок постійних джерел кредитування (довгострокових

кредитів) не вигідно, і практика показує, що такого абсурдного фінансування не існує.

У радянські часи, коли планові показники були повністю домінуючими, домінуючою в класифікації оборотних активів була ознака, що залежить від методів планування та регулювання. В даний час ведеться наукова полеміка про доцільність поділу оборотних активів на нормовані і нестандартні, оскільки стандарти, розроблені й обґрунтовані радянськими вченими, втратили свою актуальність, і кожне підприємство відповідно до індивідуальних обставин і рамок встановлює нові особливості технологічний процес і процес обігу. Проте загальні правила нормування залишалися в силі.

Необхідність поділу оборотних активів на регульовані та нерегульовані впливає з комерційної доцільності досягнення найбільших результатів при найменших витратах. Встановлення нормативів за окремими статтями дає змогу забезпечити оптимальну потребу підприємства в оборотних коштах, за рахунок яких фінансуються оборотні кошти.

Нормовані активи – це активи, які можна точно визначити та скласти в бюджет. Їх обсяг можна точно визначити заздалегідь, щоб забезпечити безперервний процес виробництва. Нестандартні активи - це ті короткострокові активи, які неможливо точно визначити або зафіксувати у вигляді стандартного чи планового обсягу або дуже важко. Нормований оборотний капітал включає активи, що зберігаються у виробничих запасах, продукцію та готову продукцію, що залишаються на складах Компанії. Нерегулярні активи включають усі активи в обігу, крім готової продукції на складі. [13, с 18]

Обіг на час перебування Оборотні активи І. С. Чухно лише класифікує без пояснення, чим така класифікація обґрунтована. На нашу думку, члени цієї класифікаційної групи відображають вартість оборотних активів у часі, тобто початкові оборотні активи – це сукупність активів II розділу балансу на початок звітного періоду, функціональні активи – вартість активів безпосередньо в балансі протягом року господарського процесу використовуються (вартість яких переноситься на витрати) і накопичуються - різниця між сумою активів II розділу

балансу на кінець і на початок звітного періоду. Водночас ми вважаємо, що цю класифікацію можна застосувати до оборотного капіталу, але лише до власного капіталу, якщо його трактувати відповідним чином.[33, с 325]

За рівнем ліквідності В економічній літературі оборотні активи поділяються на:

1. Високоліквідні – короткострокові активи, які можна конвертувати в готівку негайно і без додаткових зусиль. Це включає грошові кошти та поточні фінансові інвестиції. У більшості випадків вказується приблизний термін конвертації - до 90 днів. Тому вважаємо, що до цієї ж групи можна віднести короткострокову дебіторську заборгованість постійних покупців, які своєчасно розраховуються за поставлені товари (виконані роботи, надані послуги);

2. Середньоліквідні – ці активи включають короткострокові активи, для конвертації яких у готівку потрібен додатковий час. Сюди входять запаси, готова продукція і, перш за все, дебіторська заборгованість;

3. Низька ліквідність – активи, реалізація яких потребує багато часу. В першу чергу це виробничі запаси підприємства, готова продукція, яка не користується попитом, біологічні активи.

Водночас слід підкреслити, що склад груп ліквідності оборотних активів в економічній літературі чітко не визначений. По-перше, виникають суперечки щодо можливості реалізації окремих видів активів у різні періоди конвертації, у зв'язку з чим і здійснюється відокремлення.

По-друге, кожне підприємство має різні можливості щодо відчуження тих чи інших активів (за наявності потреби в такому відчуженні) в різні періоди часу, тому формалізований підхід до такої класифікації вважаємо невиправданим. Тому класифікація оборотних активів за цією функцією є умовною і залежить від потреб кожного підприємства та ринкової ситуації в кожному періоді функціонування господарської одиниці.

З метою забезпечення платоспроможності підприємства багато економістів класифікують оборотні активи за придатністю до обігу. Білик М. Д., Стоянова-Коваль С. С. поділяють оборотні активи за ступенем ліквідності на абсолютно

ліквідні оборотні активи (у формі грошових коштів); швидколіквідні оборотні активи (вся дебіторська заборгованість, крім безнадійної); ліквідні оборотні активи (запаси) [5, с 135]. Тому певний інтерес викликає точка зору Дядюк М.А., де дослідник виділяє 5 груп:

- абсолютно ліквідні оборотні активи (гроші та їх еквіваленти, оборотні фінансові активи, які не потребують ліквідації та вже є платоспроможними);
- високоліквідні активи (конвертуються в готівку протягом місяця);
- середньоліквідні – (всі види дебіторської заборгованості від 1 до 6 місяців і запаси готової продукції);
- низька ліквідність (виробничі запаси виробничих ресурсів, витрати майбутніх періодів терміном 6 місяців і більше);
- неліквідні активи (не можуть продаватися самостійно, а тільки в складі цілісного комплексу нерухомості).[32, с 138]

Слід підкреслити, що визначення оборотних активів як середньо- або низьколіквідних не є абсолютним, а залежить від конкретної ситуації, яка склалася в кожному конкретному звітному періоді діяльності підприємства. Водночас слід підкреслити, що склад груп ліквідності оборотних активів також не є чітко визначеним в економічній літературі. Тому класифікація оборотних активів за цією класифікаційною ознакою є умовною і залежить від потреб окремого підприємства та ситуації на ринку. Важливість такої класифікаційної ознаки активів полягає в тому, що облік активів за ступенем ліквідності дозволяє керівництву порівнювати бажані результати їх використання з рівнем ризику.

Науковці Н.В. Чебанова, М.А. Дядюк виділяють три групи оборотних активів за їх (можливою) ринковою вартістю:

- мінімально можлива вартість (усі оборотні активи підприємства не можуть мати від’ємного значення, але можуть бути реалізовані за договірними цінами: дебіторська заборгованість підприємств, що перебувають у складному фінансовому становищі, запаси товарів, які не реалізовані);
- середньоможливої вартості (оборотні активи можуть бути реалізовані без збитків для підприємства: надійна короткострокова дебіторська заборгованість

і запаси сировини зі стійким попитом);

— потенційно можлива ринкова вартість (в умовах інфляції ціна ресурсів зростає через стабільний попит на них).

В умовах фінансової кризи та в умовах зростання вимог до менеджменту особливого значення набуває абсолютно нова для вітчизняної науки та практики класифікація за критеріями ризику та ступенем інфляційного захисту. Підкреслюючи таку диференціацію, можна проаналізувати, чи зможе компанія вижити в період наростання інфляційних процесів або неповернення дебіторської заборгованості. [17, с 10]

Зазначимо, що при класифікації оборотних активів за рівнем ризику враховується фінансовий ризик, тобто ризик втрати ліквідності. Проаналізувавши позиції вітчизняних науковців щодо цієї класифікаційної ознаки оборотних активів, можна зробити висновок, що всі категорії ризику можна звести до трьох градацій: виправданий ризик, підвищений ризик та неприйнятний ризик.

З метою попередження кризових ситуацій вважаємо доцільним класифікувати не тільки за ступенем ризику, а й за видами ризику, притаманними різним складовим оборотних активів. Таким чином, запаси піддаються ризику потенційної нереалізації та природних втрат; Дебіторська заборгованість - про ризику неповернення боргів; Гроші та їх еквіваленти втрачають свою вартість під час інфляції.

З огляду на високі інфляційні процеси, характерні для економіки України останнім часом, цікавою є класифікація оборотних активів за рівнем інфляційного захисту. Ряд авторів, зокрема пропонують класифікувати оборотні активи та поділяти їх за інфляційним захистом на активи, захищені від інфляційного знецінення (матеріальні оборотні активи, захищені вимоги, ефективні фінансові інвестиції, валютні кошти) та активи, які не захищені від інфляції (готівка в національній валюті, незабезпечена дебіторська заборгованість, неефективні фінансові активи). Названі науковці вірно визначили класифікаційну ознаку, оскільки вона є умовною, оскільки інфляція безпосередньо не впливає лише на вироблені на підприємстві активи, а на знецінення коштів інфляція має

найбезпосередніший вплив.

В умовах антикризового управління оборотними активами виникає необхідність диференціації їх елементів за ступенем прибутковості. Цю класифікаційну ознаку М.А.Дядюк називає інакше – рівнем прибутковості. Дослідник зазначає, що запаси є високорентабельними, дебіторська заборгованість приносить нижчий рівень доходу, короткострокові фінансові інструменти характеризуються низькою прибутковістю, а готівка не є джерелом прибутку. Тут я хотів би звернути увагу на неточність трактування і підкреслити, що для компанії прибуток важливіший за дохід, оскільки саме прибуток характеризує підсумковий результат компанії. Тому вважаємо за доцільне назвати вказаний критерій класифікації за рівнем прибутковості та поділити оборотні активи на такі види: високорентабельні (поточні фінансові вкладення, депозити); середньорентабельні (готова продукція, дебіторська заборгованість), збиткові (запаси ТМЦ, готова продукція, що не користується попитом, грошові кошти) і збиткові (частина запасів ТМЦ, якість і кількість яких при зберіганні знижується, погано борги). Велика наявність збиткових активів може загрожувати банкрутством компанії. Важливість даного критерію класифікації зумовлена тим, що облік активів за рівнем рентабельності характеризує економічність їх використання та дозволяє прогнозувати рентабельність активів підприємства.

Залежно від функціональної форми Наголошено на розподілі грошових і фізичних оборотних активів. Форму грошей надають готівці та її еквівалентам. Решта оборотних активів класифікується як основні засоби. На нашу думку, ця класифікаційна група не враховує специфіку сільськогосподарського виробництва та перехідну форму оборотних активів. Матеріальні оборотні засоби характеризують ряд неживих предметів праці. Однак у сільському господарстві живі організми – тварини та рослини – зараховуються до поточних активів. Тому ми пропонуємо додати до цієї класифікаційної групи підгрупу «біологічні оборотні активи» та виділити її окремо як особливу категорію оборотних активів. Крім того, торгова дебіторська заборгованість і незавершене виробництво в сільському господарстві є особливими функціональними формами поточних активів, оскільки

у випадку торгової дебіторської заборгованості один тип поточних активів (продукт або товари) вже проданий, а право власності на інший ще не було придбано (грошові кошти, короткострокові цінності). папери або матеріальні активи для обміну). Незавершене виробництво, особливо в рослинництві, також характеризується зміною первісної форми оборотних засобів без їх повного перетворення в готову продукцію. Тому доцільно віднести підмножину тимчасових оборотних активів до цих типів у складі групи класифікації функціонального типу. Ця класифікація схематично показана на рис. 1.4.

Рисунок 1.4 Класифікація оборотних активів аграрних підприємств за формою функціонування

Класифікація оборотних активів за інвестиційним ризиком здійснена авторами за групами з високим інвестиційним ризиком, середнім ризиком та низьким інвестиційним ризиком. Проаналізувавши їх позиції, можна зробити висновок, що ця класифікація подібна до класифікації оборотних активів за ступенем ліквідності. Ці автори правильно визначили класифікатор, оскільки важливо враховувати фактор ризику в управлінських рішеннях. Однак, на нашу думку, ця класифікація відображає класифікацію не оборотних коштів, а оборотних коштів, вартість яких вкладено в оборотні кошти та відображає групи ліквідності активів на основі інвестованого в них капіталу. [16, с 125]

За 2-м класом бухгалтерського обліку запаси поділяються на:

- виробничі запаси;
- поточні біологічні активи;
- Малоцінні речі, які швидко зношуються
- запаси незавершеного виробництва;
- вузькі місця виробництва;

- напівфабрикати;
- запаси готової продукції;
- запаси сільськогосподарської продукції;
- Інвентаризація.

Залежно від ступеня інфляційного захисту розрізняють оборотні активи, що не зазнають інфляційних втрат, і ті, що зазнають інфляційних втрат. На наш погляд, ця класифікація також є умовною, оскільки інфляція безпосередньо не впливає лише на вироблені на підприємстві активи. Найбільший прямий вплив на знецінення валюти має інфляція.

Узагальнюючи характеристики всіх описаних вище класифікацій, виходячи з обраних різними авторами груп оборотних активів і власного бачення зв'язку класифікаційних ознак з активами та капіталом, перерозподілимо їх. Результати показано на рис. 1.5.

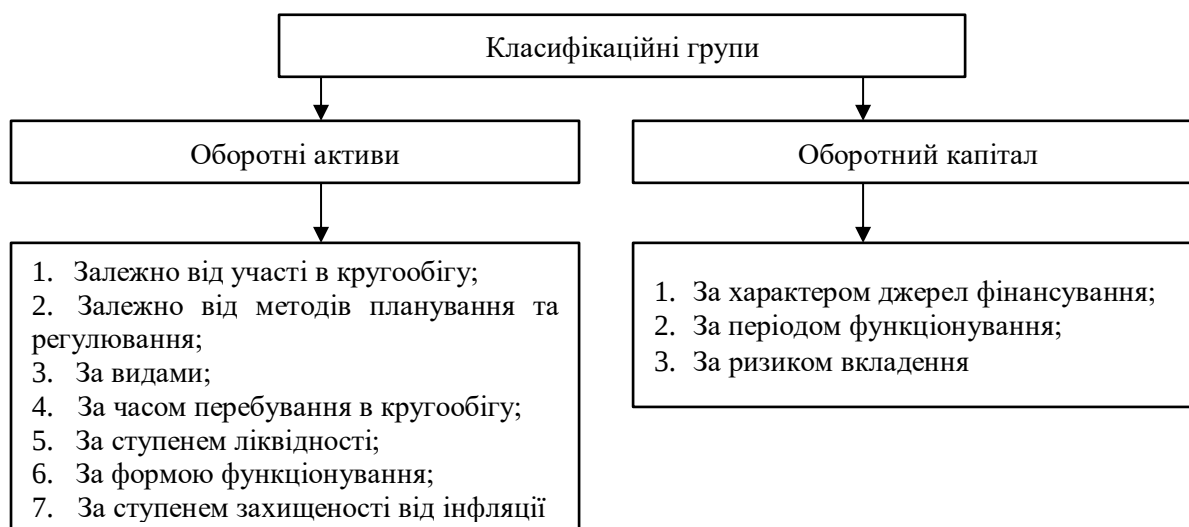

Рисунок 1.5 Розподіл класифікаційних груп між оборотними активами та оборотним капіталом

Відповідно до рис 1.5 виділені ознаки оборотних активів включають класифікацію за оборотною участю, за методами планування та регулювання, за типом, за періодом обігу, за ступенем ліквідності, за способом функціонування, за ступенем захисту від інфляції. Особливості ідентифікації оборотних коштів включають класифікацію за типом джерел фінансування, за терміном функціонування та за ризиком інвестування.

Тому, як уже зазначалося, обґрунтована класифікація оборотних активів має насамперед науково-прикладне значення і дозволяє побудувати чітку систему знань про ці активи, а також правильну систему обліку та аналізу їх наявності та руху, а також їх управління. За результатами проведеного дослідження отримано наступні результати: виділено та систематизовано особливості класифікації оборотних активів, обрані вітчизняними авторами; визначено необхідність розподілу класифікаційних ознак між оборотними активами та оборотними коштами та фактично здійснено відповідний розподіл; Запропоновано класифікацію оборотних активів за функціональною формою для потреб фермерських господарств: окрім матеріально-речової форми цих активів, виділяють також біологічну форму оборотних активів та перехідну форму, представлену незавершеним виробництвом та бухгалтерією. дебіторська заборгованість, в окремі підгрупи поділяються.

1.3. Оцінка оборотних активів підприємства та їх особливості

У господарській діяльності компанія повинна постійно визначати, чи відповідають ресурси, що надходять до неї (наявні, вилучаються), вимогам до активів чи ні. Результати таких операцій необхідні насамперед самому підприємству, а також користувачам його річної звітності з метою отримання об'єктивної інформації про реальну вартість майна підприємства.

Наразі існує певна невизначеність щодо визнання оборотних активів, оскільки законодавча база не встановлює чітких критеріїв визнання. Такі критерії формуються лише для деяких видів активів. Отже, згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» (далі – П(З)БО) запаси визнаються активами, якщо існує ймовірність того, що підприємство/установа отримає економічну вигоду від їх використання в майбутньому, а також їх вартість може бути достовірно визначена. Відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», з іншого боку, дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод і їх суму можна достовірно визначити.

Така ж невизначеність панує і в наукових колах. Зокрема, існують спроби ідентифікувати активи на основі їхніх притаманних характеристик. Поняття активу часто використовується як джерело потенційного доходу або майбутніх вигод. Наприклад: майбутнє джерело доходу; будь-який майбутній дохід; сукупний потенціал доходу; будь-який економічний ресурс, який може приносити дохід суб'єкту господарювання; ймовірні майбутні економічні вигоди, які можна виміряти; майбутні економічні вигоди. Крім того, характеризуючи активи як джерело майбутнього доходу, різні автори також наголошують на їх різних властивостях, таких як конвертованість у готівку чи оцінка права на майбутні доходи з ними тощо. Наприклад: Активи це майбутні доходи, визначені в грошовій формі або перетворені в готівку. Вони визначають, що «актив слід визнавати в балансі тоді і тільки якщо:

- існує ймовірність того, що потенційний дохід або майбутні економічні вигоди, які містяться в активі, будуть реалізовані.

- актив має вартість або іншу вартість, яку можна достовірно оцінити (визначити).»

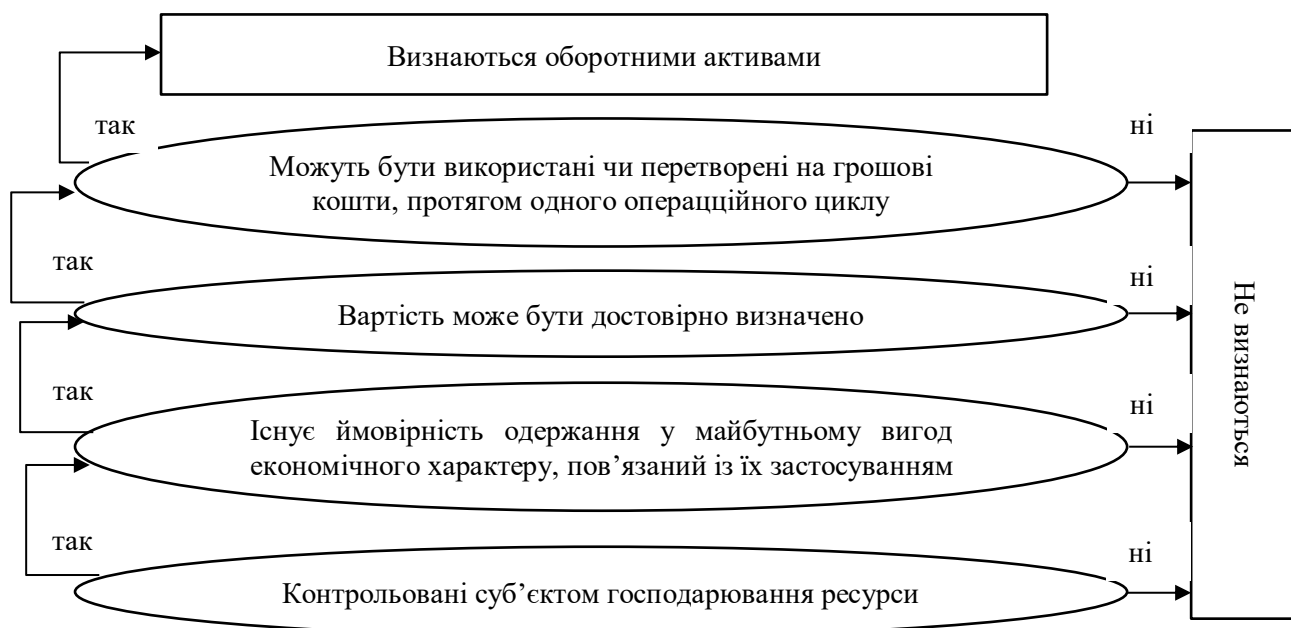
Визначаючи активи, Стаубус Дж. також надає значення їх вимірюваності в грошовому виразі.[30, с 38]

Більшість вітчизняних вчених вважає, що для визнання активом необхідно виконати дві умови:

- 1) належати компанії (контролюватися компанією);
- 2) мати достовірно визначену грошову оцінку.

Враховуючи невизначеність щодо відповідності оборотного капіталу як у нормативній базі, так і в академічному співтоваристві, ми пропонуємо перелік критеріїв, які можна використовувати для більш чіткого визначення того, чи є ресурси оборотним капіталом. Відповідно, такі ресурси відображаються як оборотні активи:

- контролюється бізнес-одиницею;
- існує можливість отримання економічних вигод від їх майбутнього використання;
- вартість яких можна достовірно визначити;
- можна використовувати під час операційного циклу або конвертувати в готівку (рис. 1.5).

Рисунок 1.6 Визнання ресурсів оборотними активами

Поняття оцінки оборотних активів відіграє важливу роль у системі теоретичних основ її формування та застосування в господарській діяльності. Правильно підготовлена система оцінки необхідна для чіткого та достовірного визначення економічного стану підприємства з метою прийняття відповідних управлінських рішень щодо його майбутнього використання.

Зараз значно більше методів оцінки визначено в МСБО, ніж у П(С)БО. Це можна пояснити різноманітністю інструментів, які використовуються як в операційній, так і в інвестиційній діяльності компаній-нерезидентів в Україні. Отже, саме низький рівень розвитку українського фондового ринку призводить до того, що в оцінках відсутні такі оцінки, як справедлива вартість опціонів на акції, поточна ринкова вартість акцій, ціна виконання опціону тощо.

Надзвичайно актуальною на даний момент є тема класифікації відгуків. Для ведення бухгалтерського обліку необхідна наявність великої кількості ознак оцінки, що ускладнює завдання бухгалтера щодо вибору оптимального методу оцінки оборотних активів і визначення доцільності використання того чи іншого виду оцінки. Тому вивчення можливих класифікацій облікових оцінок відіграє велику роль як у розвитку теорії бухгалтерського обліку в цілому, так і в її застосуванні компаніями на практиці.

Проаналізувавши теорії науковців, а також проаналізувавши нормативно-правові теорії, було зроблено класифікацію оглядів за 5 ознаками: за об'єктами, за предметом, за видами, за способом, за рівнями рецепції. [28, с 76]

Пропонуємо цю класифікацію розширити ще однією ознакою - в залежності від предмета оцінки:

- внутрішні, за умови проведення оцінки внутрішніми спеціалістами з формуванням комісії підприємства із залученням спеціалістів з маркетингу, технологій тощо;
- зовнішньо за умови проведення оцінки сторонніми спеціалістами із залученням спеціалізованої незалежної організації;
- змішаний, коли ці два види поєднуються, тобто за умови, що оцінку

частини активів проводить спеціалізована організація, а всіх інших об'єктів - оціночна комісія підприємства.

За умови використання першого типу здійснення оціночних процедур потребує залучення спеціалістів підприємства до складу постійно діючої комісії з оцінки активів. Погодження Адміністратором дій із зарахування коштів на рахунок, їх запису та визначення справедливої вартості активів є результатом роботи Комітету з оцінки. Ці орієнтовні документи в компанії є основою для бухгалтера, щоб відобразити ці процеси оцінки в бухгалтерському обліку.

При підготовці реєстру оцінки використовується інформація про ринкову вартість активів на дату оцінки. Комісія може отримати інформацію такого типу з таких джерел:

- агентства нерухомості, оцінювачі;
- прайс-листи від компаній;
- рекламні проспекти компаній-виробників;
- журнали;
- відділи цін в адміністраціях міст та районів;
- зональні та галузеві дослідження цін;
- договори купівлі-продажу (з частими торгами такими активами) тощо.

У другому типі оцінка здійснюється за допомогою оцінювачів нерухомості. Такими фахівцями (або спеціалістами) можуть бути оціночні організації - юридичні або фізичні особи - оцінювачі, які мають необхідні сертифікати або ліцензії.

При виборі одного з варіантів оціночної організації слід мати на увазі, що прийняті на підприємстві рішення про оцінку активів мають юридичну силу лише за умови їх тотожності з рішенням власника. Власник або уповноважена особа (керівник підприємства), як особа, відповідальна за організацію бухгалтерського обліку, затверджує порядок проведення оцінки на підприємстві - формування комісії з оцінки, її повноваження, затверджує акт оцінки, визначає дії бухгалтерського обліку під час проведення оцінки тощо. Остаточне рішення щодо прийняття результатів оцінки активів, навіть якщо вона проводиться сторонньою

організацією, залишається за власником бізнесу.

Розглядаючи це питання, варто також більш детально зупинитися на оцінці основних об'єктів обліку з числа оборотних активів, таких як запаси та дебіторська заборгованість.

Методологічною основою обліку та оцінки виробничих запасів в Україні є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». Зарубіжний досвід обліку та оцінки виробничих запасів визначено Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 2 «Запаси», на основі якого розроблено регіональні стандарти. Аналіз змісту наведених нормативних документів дозволяє стверджувати, що більшість положень є певною мірою ідентичними, що є очевидним, однак окремі аспекти оцінки запасів мають як суттєві, так і несуттєві відмінності (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Порівняльна характеристика відмінностей положень з обліку запасів

Характеристика	Нормативно-правові акти		
	П(С)БО 9 «Запаси»	МСБО 2 «Запаси»	ПБО 05/01 (РФ) «Облік матеріально-виробничих запасів»
Оцінка запасів при надходженні	Первісна вартість	Собівартість або чиста вартість реалізації	Фактична собівартість матеріально-виробничих запасів
Методи визначення собівартості при вибутті запасів	1. Ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів 2. Середньозваженої собівартості 3. Собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО) 4. Нормативних витрат 5. Ціни продажу	1. Метод конкретної ідентифікації 2. Середньозваженої собівартості 3. Метод за формулою «перше надходження - перше виграчання» (ФІФО) 4. Метод стандартних витрат 5. Метод роздрібних цін	1. За собівартістю кожної одиниці 2. За середньою собівартістю 3. За собівартістю перших за часом купівлі матеріально-виробничих запасів (метод ФІФО) 4. За продажною вартістю (для товарів)

Відображення знецінення запасів	На суму збільшення чистої вартості реалізації, але не більше суми попереднього зменшення, визнається інший операційний дохід із збільшенням вартості цих запасів.	Якщо за тих обставин, які раніше спричинили часткове списання запасів нижче собівартості, більше немає, або якщо є чітке свідчення збільшення чистої вартості реалізації внаслідок зміни економічних обставин, сума часткового списання сторнується.	Запаси, які морально застаріли, повністю або частково втратили свою первісну якість, або поточна ринкова вартість, вартість продажу яких знизилася, відображаються в бухгалтерському балансі на кінець звітного року за вирахуванням резерву під зниження вартості матеріальних цінностей.
Оцінка витрат, пов'язаних з переробкою запасів	Не регламентується, а визначена П(С)БО 16 «Витрати»	визначена п.12-14	Не регламентується даним стандартом
Оцінка запасів на дату балансу	Первісна вартість або чиста вартість реалізації	Чиста вартість реалізації, за мінусом витрат на продаж	Вартість, яка визначається виходячи зі способів, що використовувались для оцінки запасів при придбанні

Однією з найважливіших особливостей є вибір методу оцінки наявних запасів. Як видно з табл. 1.1, в даний час у вітчизняній практиці використовується п'ять методів:

- визначена собівартість – полягає у передачі певних одиниць зберігання у виробництво (на об'єкт) за тією самою вартістю, за якою вони (ці конкретні одиниці зберігання) були придбані (або з урахуванням розміру знижки, якщо вона була зроблена);

- середньозважена вартість розраховується для кожної одиниці акцій шляхом ділення загальної вартості залишку цих акцій на початок місяця та вартості акцій, отриманих у звітному місяці, на загальну кількість акцій на початок місяця. та запаси, що надійшли у звітному місяці;

- калькуляція первинних запасів (ФІФО) припускає, що запаси використовуються в тому порядку, в якому вони були отримані компанією (відображені в бухгалтерському обліку, інше вибуття) оцінюються за вартістю перших поставок;

- нормативні витрати, які включаються при застосуванні встановлених підприємством норм витрат на одиницю продукції (праці, послуг) з урахуванням нормального використання виробничих запасів, праці, виробничих потужностей і

діючих цін;

— відпускні ціни (застосовуються лише роздрібними закладами) - засновані на застосуванні роздрібними підприємствами середнього відсотка торгової націнки на товари.

Проведені дослідження показують, що найпоширенішими методами оцінки відчуження запасів у міжнародній та вітчизняній практиці є ФІФО та середньозважена вартість. Раніше метод ЛІФО (last in – first out) також був досить поширеним, але поправки до МСБО 2 «Запаси» заборонили його використання з 2005 року. Проте в деяких країнах, зокрема у Великобританії та США, він широко використовується в як фінансовий, так і управлінський облік.

Метод ЛІФО також вилучено з П(С)БО 9 Запаси. Цей метод оцінки запасів базується на використанні в бухгалтерському обліку ціни на момент їх останнього придбання за принципом «останній прийшов – перший вийшов». Порівнюючи методи ФІФО і ЛІФО, слід сказати, що метод ЛІФО дозволяє отримати правдиву оцінку активів в умовах інфляції та більш ефективно управляти вартісною формою руху запасів. Тому, мабуть, його використання в домашніх умовах було б виправданим.

Відповідно до П(С)БО 9 запаси на дату балансу обліковуються та відображаються за меншою з двох оцінок: собівартістю або чистою вартістю реалізації. Перевищення собівартості запасів над їх чистою вартістю реалізації та вартість втрачених запасів списуються на витрати періоду. У разі подальшого збільшення чистої вартості реалізації тих запасів, які раніше були списані та становлять активи на дату балансу, сума збільшення чистої вартості реалізації, але не більше суми попереднього зменшення, є визнається іншим операційним доходом зі збільшенням вартості цих запасів. Цей спосіб, визначений законодавцем, є суперечливим, оскільки в сучасних умовах загострення інфляційних процесів переоцінка акцій може значно завищити витрати підприємства і тим самим спотворити звітну інформацію.

Іншим не менш важливим видом оборотних активів є дебіторська заборгованість.

Правильне відображення відповідної дебіторської заборгованості комерційних споживачів (покупців) у системі звітності потребує встановлення процедури оцінки. Чіткого посилення на необхідність відображення дебіторської заборгованості за вирахуванням резерву безнадійних боргів у міжнародних стандартах немає (саме так це визначено в П(С)БО 10). Однак відповідно до глави 5 Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі: МСФЗ) та вимог МСФЗ 1 суб'єкт господарювання обліковує фінансові активи після первісного визнання за справедливою вартістю або амортизованою вартістю (за чистою основою). Дебіторська заборгованість, як правило, виникає за операціями з продажу товарів, робіт, послуг і відображається в сумі отриманої виручки. У подальшому у разі зміни умов можливого відшкодування такого активу (сумніви чи безперспективність погашення претензій) буде необхідне коригування (зменшення) вартості такого активу. Якщо існує невизначеність щодо виплати суми, яка вже включена до доходу, але є безнадійною сумою або сумою, яку не очікується отримати, ця сума визнається як витрата, а не як коригування первісно визнаної суми. доходу (п. 18 МСБО (IAS) 18 «Дохід»). Тобто сума сумнівної частини дебіторської заборгованості має бути відображена у складі витрат і тому має бути створений резерв у рахунок зменшення корисності такого активу. Наприкінці кожного звітного періоду суб'єкт господарювання повинен оцінити, чи є об'єктивні свідчення того, що корисність фінансового активу або групи фінансових активів, оцінених за амортизованою вартістю, зменшується (параграф 58 МСФЗ 39). Оцінка факту зменшення корисності здійснюється на підставі аналізу якості дебіторської заборгованості за таких обставин: значні фінансові труднощі емітента; фактичне порушення договору, наприклад В. Невиконання умов контракту або несвоєчасна сплата відсотків чи основної суми; надання позикодавцем позичальнику пільгової позики, яку позикодавець не розглядав би за інших обставин; висока ймовірність банкрутства або іншої фінансової реорганізації компанії; визнання збитку від знецінення цього активу в попередньому звітному періоді; зникнення фінансового ринку для цього фінансового активу через фінансові труднощі. Далі необхідно зменшити балансову

вартість активу безпосередньо на суму, погашення якої викликає сумнів, або за допомогою резервного рахунку (віднесеного на витрати періоду), який визначено в параграфі 63 МСБО (МСБО) 39 МСФЗ для обліку фінансових інструментів передбачають необхідність аналізу фінансових активів на терміни погашення. Такі заходи повинні бути належним чином відображені в первинних документах, які є підставою для розрахунку резерву безнадійної заборгованості та включення її до складу витрат. Виходячи із суми цього резерву, можна визначити чисту вартість дебіторської заборгованості на кінець звітного періоду. Окрім дебіторської заборгованості покупців, МСБО 39 враховує також інші види дебіторської заборгованості, які обліковуються в Україні на субрахунках рахунку 37. Ця заборгованість повинна включати рахунки за аванси, надані відповідальним особам, нараховані доходи, претензії, відшкодування збитків і позики членам кредитних спілок та розрахунки з іншими боржниками. Такі зобов'язання обліковуються за амортизованою вартістю відповідно до Додатку А до МСБО 39, яка є різницею між первісною оцінкою за вирахуванням дисконту, сумнівної заборгованості та інших сум, що зменшують це зобов'язання. Це питання обов'язково потрібно розглядати для кожного виду вимог, а також умови погашення – з відсотками – оскільки кожен із цих інструментів має свої умови для визнання, оцінки та подальшого відображення. [28, с 40]

Основні частини та зміст процесів оцінки активів, які складають основу оцінки, наведені в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Зміст операцій з оцінки оборотних активів на підприємстві

Основи оцінки оборотних активів	Зміст операцій з оцінки оборотних активів
Мета	Встановлення (визнання) відповідності (невідповідності) об'єкта активам підприємства
Об'єкти	- об'єкти майна, що надходять на підприємство; - об'єкти, що списуються з обліку; - об'єкти, що переоцінюються
Нормативна база проведення оцінки	- правова і нормативна база виконання робіт (надання послуг); - методичні поради з оцінки вартості майна; - норми законодавства з податку на прибуток;

	- порядок, передбачений П(С)БО
Період проведення	- створення активу; - момент надходження об'єкта на підприємство; - вибуття активу; - складання фінансової звітності
Орган, що проводить операції з оцінки	- комісія підприємства з оцінки; - незалежна експертна (оцінна) організація, незалежний фахівець - оцінювач майна
Організація оцінної (експертної) роботи на підприємстві	- порядок вказаний в наказі про облікову політику підприємства про передбачений порядок здійснення оцінки; - наказ власника про створення і повноваження комісії з оцінки на підприємстві, вибір способу проведення оцінки; - створення положення про комісії з оцінки; - формування групи з оцінки: включення в структуру фірми або призначення працівників у члени комісії, затвердження наказу (розпорядження) власника
Оформлення висновків виконаної оцінки	Експертний висновок, акт оцінки, висновок щодо переведення об'єкта до складу активів, висновок щодо вибуття об'єкта із активів
Масив охоплених активів	Оцінюються всі активи, що прибувають на підприємство, і всі активи, що знаходяться на обліку
Результати оцінки	- визначено первісну вартість активу; - визначено розмір переоціненої вартості активу; - списання активу з балансу

Оборотні активи є невід'ємною частиною корпоративних активів і як такі, враховуючи, що існує багато думок і дискусій щодо методології та практики їх оцінки, вони також потребують подальших досліджень і вдосконалень.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ У КП «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКМІСЬКІСВІТЛО»

2.1. Організація облікового процесу оборотних активів на підприємстві

У сучасних умовах функціональна система підприємств супроводжується безперервним кругообігом ресурсів, значне місце в якому займають запаси, оскільки реалізацію безперервного виробничого процесу на будь-якому підприємстві, що спрямовує свою діяльність на створення матеріальних благ, неможливо уявити. без запасів, основною метою яких є отримання та підтримання задоволення потреб, що виникають у процесі виробництва. Враховуючи нормативно-правові акти, що регулюють методологічні засади формування даних про інвентаризацію в бухгалтерському обліку та їх відображення у фінансовій звітності, які слід виділити: П(С)БО 9 «Запаси», МСБО 2 «Запаси», а також у ст. П(С)БО 16 «Витрати» (в частині «Облік готової продукції»).

Подібне тлумачення терміну «запаси» міститься в МСБО 2 «Запаси», однак, згідно з П(С)БО 9, активи, які утримуються для використання в процесі корпоративного управління, також зараховуються до запасів. Таке доповнення має сенс, оскільки запаси також використовуються в компанії для цілей управління, у закупівлях, зберіганні та продажу. Підсумовуючи, з точки зору бухгалтерського обліку, запаси - це оборотні активи, що належать компанії та зберігаються на складах або в виробництва компанії-власника або її пов'язаних контрагентів. Забезпечення виробничої діяльності, розподілу та корпоративного управління.

Запаси оцінюються за меншою з двох величин: собівартістю придбання та чистою вартістю реалізації на дату балансу. Витрати на придбання залежать від виду надходження товару в компанію: оплачений товарний чек; Створення безпосередньо в компанії; Реєстрація в статутному капіталі компанії; безкоштовний прийом; Обмін на подібні (несхожі) (табл. 2.1.).

Таблиця 2.1

Шляхи отримання запасів та їх вартість

Шляхи отримання запасів	Первісна вартість
Придбані за плату	Собівартість, що включає: - суми, що вираховуються відповідно договору постачальника: - суми непрямих податків, що виникають внаслідок придбання запасів, що не відшкодовуються підприємству-платнику; - суми ввізного мита; - витрати понесені на вантажно-розвантажувальні роботи; - витрати, що пов'язані із перевезення запасів до місця їх експлуатації, включаючи витрати на страхування ризиків транспортування; - витрати на заготівлю; - інші витрати, які безпосередньо пов'язані з надходженням запасів і приведенням їх до стану, придатного для використання у необхідних цілях
Придбані за плату за іновалюту	Собівартість придбання, що оцінюється у валюті звітності із застосуванням валютного курсу на дату операції (дата визнання активів). Якщо була передоплата, то оцінка запасів на дату їх оприбуткування здійснюється по валютному курсу на дату авансу
Виготовлені власними силами	Виробнича собівартість у складі прямих витрат (прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, інших прямих витрат, загальновиробничих витрат)
Як внесок до статутного капіталу	Погоджена засновниками справедлива вартість з урахуванням витрат
Одержані безоплатно	Справедлива вартість з урахуванням фактично понесених витрат
Обмін на подібні	Балансова вартість переданих запасів. Якщо балансова вартість переданих запасів перевищує їх справедливу вартість, то первісною вартістю отриманих запасів є їхня справедлива вартість (із включенням різниці до витрат звітного періоду)
Обмін на неподібні	Справедлива вартість отриманих запасів

До основних завдань, які допомагають організувати облік запасів на КП «Івано-Франківськміськсвітло», відносяться:

- 1) об'єктивна і раціональна оцінка запасів, безпосередньо пов'язаних з процесом виробництва;
- 2) контроль за правильним та ефективним використанням суб'єктів малого та середнього підприємництва під час їх діяльності;
- 3) контроль повного та своєчасного обліку матеріальних цінностей (товарів, запасів, готової продукції) та їх цілісності в місцях зберігання та на кожному етапі переробки;
- 4) дотримання правил щодо запасів, що зберігаються;
- 5) розрахунок фактичної собівартості відпущених зі складу матеріалів та їх залишків за місцями зберігання та статтями балансу;
- 6) регулювання собівартості продукції на відповідних складах;
- 7) точне та правильне документальне оформлення витрат, пов'язаних із реалізацією продукції;
- 8) розрахунок усіх витрат, понесених при закупівлі або виробництві запасів, і визначення первісної вартості;
- 9) вибір методу обліку витрат на виробничі процеси та розрахунок собівартості продукції протягом року;
- 10) своєчасне документальне оформлення операцій з реалізації та відвантаження продукції в регістрах аналітичного обліку в системі бухгалтерського обліку;
- 11) контроль поточного стану розрахунків з покупцями за відвантажену продукцію, наявність точних даних про кількість і якість випущеної з виробництва продукції та відомостей про вартість і кількість відвантаженої продукції, а також вірних даних про залишок продукції в складі та контроль відповідності фактичних залишків даних бухгалтерського обліку;
- 12) проведення контролю за виконанням плану реалізації готової продукції, асортименту, номенклатури та якості, а також визначення результатів його виконання за допомогою бухгалтерії. Основними документами, які

використовуються для оприбуткування товарно-матеріальних цінностей на підприємстві, є: Прибуткові ордери (М-4) (при оприбуткуванні товарно-матеріальних цінностей від постачальників або внутрішніх підрозділів); впливає на приймання матеріалів (М-7) (при надходженні запасів з якісними або кількісними відхиленнями); Товарно-транспортні накладні (1-ТН) (при надходженні запасів транспортом від постачальника або третьої транспортної організації); Рахунки та фактури.

Зазначення відпуску запасів зі складу здійснюється залежно від напрямку використання цих запасів і періодичності їх відпуску: відпуск сировини, матеріалів для виробничих потреб зі складу здійснюється з накладними - вимогами до відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (М-11), лімітні картки вилучення (М-8), вимоги Закону про обмін матеріалів (М-10) тощо; Амортизація вартості сировини - за актом витрати сировини (М-23); Передача в користування малоцінних швидкозношуваних товарів (далі - МШП) – з фіксацією видачі (повернення) спецодягу, спецвзуття та засобів захисту (МШ-7); Списання, вибуття МШ - за актом вибуття МШ-4, актом списання інструментів (пристроїв) та заміни їх придатними (форма № МШ-5), актом списання МШ-8 тощо. Враховуючи наведену документацію, при організації та веденні первинного обліку запасів в умовах виробничих складів необхідно враховувати: по-перше, правильне та доцільне використання типових форм обліку запасів у промисловості виробничих складів, по-друге, необхідно контролювати організацію первинного обліку, починаючи з планування виробничих запасів до їх амортизації для потреб підприємства, що дозволяє підвищити якість контролю за правильністю та ефективністю використання запасів. По-третє, первинно-аналітичний облік на кожному виробничому складі необхідно розглядати в тісному взаємозв'язку, що забезпечує повне дотримання основних принципів бухгалтерського обліку. [17]

Також можна організувати облік виробничих запасів шляхом удосконалення процесу документального оформлення, тобто значно вдосконалити більш комплексне використання збірних документів (лімітно-забірних карток,

відомостей тощо), карток товарного обліку як видаткових ордерів на відпущені матеріали.

Суть аналітичного обліку виробничих запасів полягає у відкритті для кожного виду ТМЦ(товарно-матеріальних цінностей) окремого аналітичного обліку, за яким обліковуються об'єкти обліку у відповідній кількості та вартості. Аналітичні рахунки, у свою чергу, групуються за видами матеріалів, синтетичними рахунками та субрахунками.

Синтетичний облік запасів у КП «Івано-Франківськміськсвітло» ведеться на рахунках класу 2 – плані рахунків, який використовується для обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій компаній і організацій. Рахунки класу 2 «Виробничі запаси» призначені для узагальнення інформації про наявність і рух предметів праці підприємства, призначених для обробки, обробки, використання у виробництві та для господарських потреб, а також знарядь праці, які підприємство включає до складу малоцінних предметів і швидкопсувних товарів.

Рахунок 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» призначений для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух малоцінних та швидкозношуваних предметів підприємства та в інвентарному обліку. До малоцінних та швидкозношуваних належать предмети, які не використовуються більше року або у звичайному циклі експлуатації, якщо він триває більше року, зокрема: інструменти, побутова техніка, спеціальне обладнання, спеціальний одяг тощо. За дебетом рахунку 22 «Безцінні та швидкозношувані предмети» придбані (отримані) або виготовлені малоцінні та швидкозношувані предмети обліковуються за первісною вартістю, за кредитом – за балансовою вартістю, відпуск малоцінних та швидкозношуваних предметів. введення в експлуатацію з дебетуванням рахунків обліку витрат, а також списання нестач і втрат внаслідок псування таких предметів.

Аналітичний облік малоцінних і швидкозношуваних предметів ведеться за видами предметів в однорідних групах, створених на основі потреб підприємства.

Зараз при введенні в дію малих і середніх підприємств вони оприбутковуються з обліку витрат і ведеться лише кількісний облік цих статей. Це часто є можливістю для фальсифікації, оскільки перевірка фактичної наявності у полі майже не проводиться. [15, с 88]

Ми пропонуємо на рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» в розрізі субрахунків вести облік МШП (рис. 2.2):

- наявних на складі на субрахунку 221 «Малоцінні та швидкозношувані предмети на складі»;
- переданих в експлуатацію на субрахунку 222 «Малоцінні та швидкозношувані предмети в експлуатації»;
- суми зносу МШП переданих в експлуатацію на субрахунку 223 «Фонд зносу малоцінних та швидкозношуваних предметів».

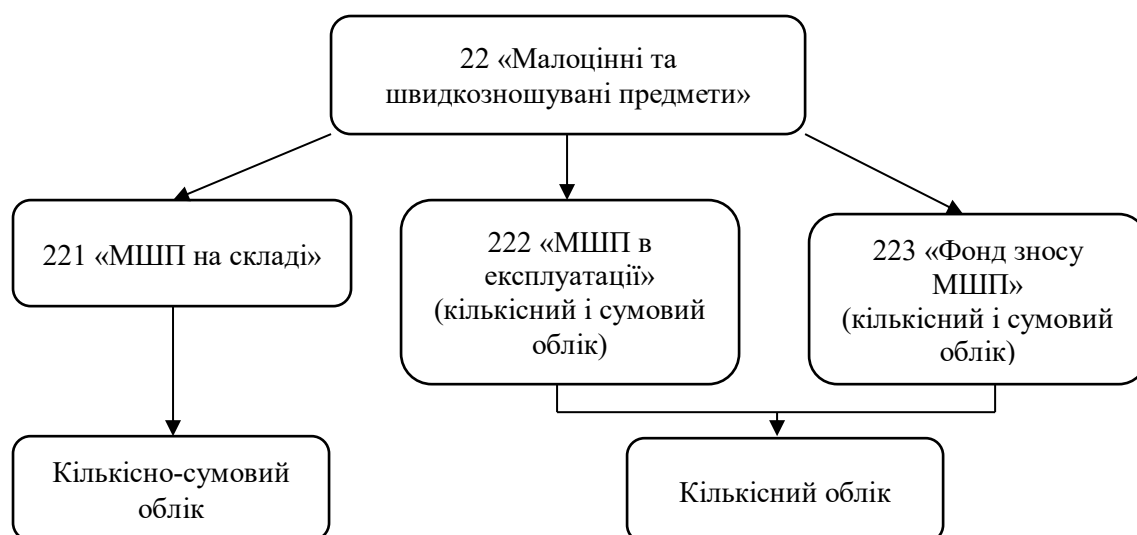

Рисунок 2.2 – Запропонована методика обліку МШП на рахунку 22 «МШП» в розрізі субрахунків

Ведення обліку запропонованим способом на КП «Івано-Франківськміськсвітло» забезпечить чіткий контроль за рухом МШП на підприємстві; сумовим обліком МШП; розрахунком зносу МШП; розрахунком фактичної вартості МШП.

На рахунку 28 «Товари» КП «Івано-Франківськміськсвітло» ведеться облік усіх виробів, матеріалів і виробів, придбаних спеціально для продажу або коли вартість основних засобів, придбаних для комплектації на підприємстві, не

включається до собівартості виготовленої на цьому підприємстві готової продукції для окремого відшкодування покупцеві.

У зв'язку з вимогами ринкової економіки необхідно вдосконалювати облік матеріальних ресурсів. Необхідно стежити за ретельним і своєчасним проведенням інвентаризацій, оглядів і вибіркового перевірок, які мають велике значення для збереження матеріалів.

2.2 Методичні особливості обліку оборотних активів у комунальному підприємстві

Для ефективного здійснення діяльності підприємства необхідний оборотний капітал необхідного розміру, який обслуговує процес кругообігу і після кожного циклу повністю споживається і відновлюється за рахунок доходу. Важливе місце в оборотних коштах займають грошові кошти. Кошти визначаються як готівка, залишки на банківських рахунках та депозити до запитання відповідно до Н(П)СБО 1. Сюди ж відносяться «грошові еквіваленти», які являють собою короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які можуть вільно конвертуватися в певні суми грошей і характеризуються незначним ризиком зміни вартості.

Гроші потрібні для задоволення трудових і господарських потреб, здійснення розрахунків з фінансовими установами та іншими установами, організаціями та підприємствами. Оборотні засоби підприємства знаходяться в безперервному кругообігу: вони переходять з грошової форми в матеріальну (на стадії підготовки), з матеріальної у виробничу і знову в матеріальну у вигляді готової продукції (на стадії виробництва) і до грошей (на етапі продажу). [12, с 53]

У процесі обігу на КП «Івано-Франківськміськсвітло» здійснюються різні грошові платежі. У зв'язку з тим, що кругообіг безперервний і безперервний, на всіх стадіях кругообігу існують матеріальні і нематеріальні ресурси. Отже, підприємство повинно мати певний запас оборотних коштів, у тому числі грошових коштів. Підприємницькі кошти можуть перебувати у формі готівки в касі та зберігатися на банківських рахунках (рис. 2.2). У касі зберігаються суми, необхідні для ведення господарської діяльності, готівка в установлених межах та інші матеріальні цінності. Усі кошти, що перебувають у вільному обігу, знаходяться на банківських рахунках.

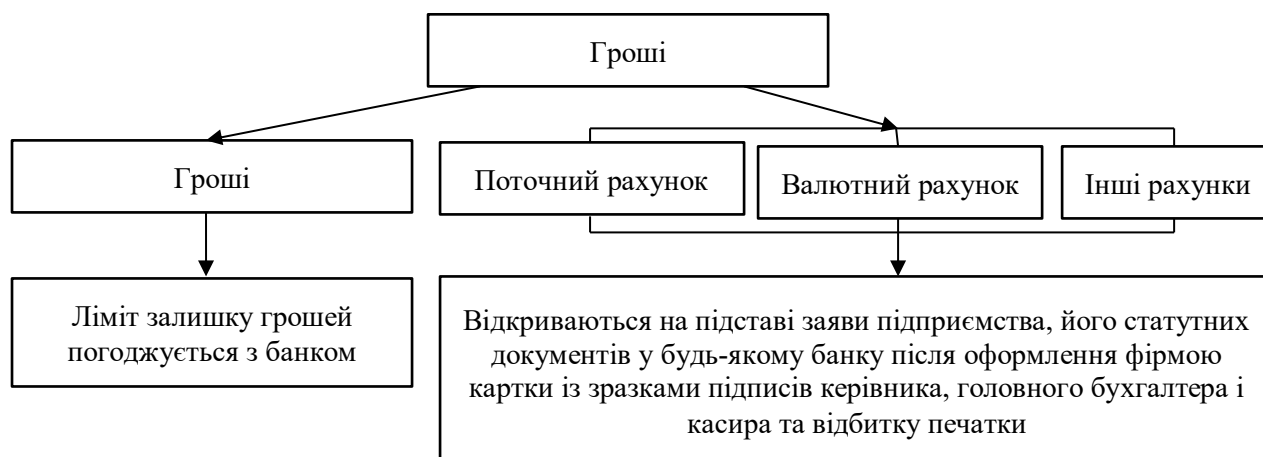

Рисунок 2.2 – Облік грошових коштів за місцями зберігання

Основним елементом обліку грошових коштів та їх еквівалентів на досліджуваному підприємстві є система рахунків. Для того, щоб розрахунок готівкою та грошовими потоками здійснювався ефективно для кожного місця зберігання та виду призначення, згідно з діючим планом, передбачено окремий рахунок: для розрахунків за коштами, які знаходяться в банку, або якщо кошти мають цільове призначення (Розрахунки з постачальниками за акредитивом тощо) – рахунок 31 «Рахунки в банках»; для розрахунків готівки та її руху – рахунок 30 «Каса»; для розрахунків за коштами в дорозі, грошовими документами, довідками – рахунок 33 «Інші кошти»; для придбаних цінних паперів – рахунок 35 «Поточні фінансові інвестиції».

За класифікаційними ознаками можна поділити всі рахунки грошових коштів: за економічним змістом - рахунки обліку оборотних коштів підприємства; і довгострокові рахунки багатства. У кожному разі за дебетом рахунків відображаються доходи (збільшення), а за кредитом – вибуття (зменшення).

Розберемо більш детально нюанси обліку готівки в касі підприємства.

Предметом бухгалтерського обліку є грошові кошти, які знаходяться в касі підприємства і обліковуються за номінальною вартістю. Розрахунковою одиницею є номінал банкнот.

На підприємстві є каса для приймання, зберігання та видачі готівки. Каса підприємства – приміщення або місце для розрахунків готівкою, а також для приймання, видачі і зберігання готівки, інших цінностей і касових документів. Порядок ведення касових операцій визначається Положенням про ведення касових

операцій у державному валюті України, яка затверджена постановою Правління Національного банку України від 29 грудня 2017 року № 148 і набрала чинності 5 січня 2018 року.

Сума грошей, яка може зберігатися в касі підприємства, обмежується лімітом, який підприємство самостійно встановлює виходячи з розрахунку верхньої межі залишку готівки в касі. Підприємство встановлює ліміт каси з урахуванням характеру та специфіки її роботи, віддаленості від банку, обсягу обороту готівки, встановлених умов здавання готівки, тривалості робочого часу банку та наявності договору інкасо. Касовий ліміт підприємств роздрібною торгівлі, громадського харчування та сфери послуг визначається на основі розрахунку середньоденного виручки готівки в касі.

Розрахунок ліміту каси затверджується підписом директора підприємства та головного бухгалтера.

Готівкова виручка понад ліміт має бути здана до банку в день надходження готівкової виручки або наступного дня. Якщо підприємство знаходиться в населеному пункті, де немає банків, то не рідше ніж кожні п'ять робочих днів.

Усі підприємства, залежно від виду діяльності та форми власності, повинні використовувати такі документи для обліку касових операцій:

- Прибутковий касовий ордер;
- Видатковий касовий ордер;
- Журнал реєстрації прибуткових та видаткових касових документів;
- Касова книга.

Касир приймає під квитанції касові ордери, які заповнюються бухгалтером і реєструються в журналі реєстрації прибуткових і видаткових касових ордерів, де їм присвоюються порядкові номери.

Виписаний ордер підписується головним бухгалтером і передається касиру, який приймає гроші в касі. Касир перевіряє правильність заповнення ордера і приносить готівку в касу. Під час оприбуткування суми він заносить у касову книгу прибутковий касовий ордер із зазначенням від кого і на які цілі отримані гроші та отриману суму. Особі, яка здала гроші, видається квитанція за виграшним касовим

ордером з печаткою підприємства, засвідчена підписами головного бухгалтера та касира [38, с 94].

Підставою для оприбуткування отриманих від банку коштів є касовий чек, на підставі якого також виписується прибуткове переказ.

Видача готівки з каси «Івано-Франківськміськсвітло» здійснюється за видатковими касовими ордерами, оформленими бухгалтером і попередньо зареєстрованими в журналі реєстрації прибуткових і видаткових касових ордерів. Крім доручення можуть бути складені інші належним чином оформлені документи, за якими буде видаватися готівка: платіжні відомості, платіжні довідки та ін. На загальну суму, сплачену за показаннями, буде складено видаткове доручення. Після завершення операцій з видачі коштів за відомостями це підтверджується керівником та головним бухгалтером підприємства (або іншими уповноваженими особами). Якщо видача грошей здійснюється на підставі видаткового ордера, особа, яка отримує мати паспорт або документ, що його замінює, і внести відомості з документа в окремий рядок видаткового платіжного доручення.

Ордер реєструється в касовій книзі під час видачі. Касові ордери виписуються і зараховуються тільки в день їх виконання.

Після виконання операцій і реєстрації ордерів у касовій книзі касир робить відмітку «Оплачено» в документах, що додаються до видаткових ордерів, або записує їх вручну, щоб уникнути повторного використання.

Журнал реєстрації прибуткових і видаткових платіжних доручень побудований таким чином, що за його даними можна перевірити факти надходження та виплати грошей. Оскільки касир не уповноважений виконувати замовлення, він не може фіксувати надходження коштів або здійснювати несанкціоноване зняття готівки для непередбачених потреб.

Облік наявності та руху готівкових грошових коштів ведеться на рахунку 30 «Готівка». Рахунок 30 «Готівка» має такі субрахунки:

- 301 «Готівка в національній валюті»;
- 302 «Готівка в іноземній валюті».

За дебетом рахунка 30 «Готівка» відображається надходження грошових коштів в касу підприємства, за кредитом – виплата грошових коштів з каси підприємства.

На підприємствах, де працюють операційні каси (продаж квитків, оплата послуг зв'язку, обмін валюти тощо), відкриваються субрахунки:

- 303 «Операційна готівка в національній валюті»;
- 304 «Операційна готівка в іноземній валюті».

Відповідно до чинного законодавства всі підприємства, незалежно від форми власності та виду діяльності, зобов'язані зберігати вільні кошти на рахунках у банках (за винятком сум, які дозволено зберігати в касі підприємства).

Відповідно до Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затвердженої постановою Правління НБУ від 12.11.2003 № 492, банки відкривають поточні рахунки для зберігання та використання коштів підприємств за їх бажанням. Поточні рахунки відкриваються юридичним особам, їх відокремленим підрозділам, філіям, фізичним і фізичним особам-підприємцям.

Компанія має право самостійно обирати банк. Може відкрити необхідну кількість поточних рахунків у національній та іноземній валютах. По кожному виду валюти відкриваються поточні рахунки в іноземній валюті. Один із рахунків визначено компанією як базовий.

Поточні рахунки юридичним особам відкриваються шляхом подання до банку таких документів [25, с 63]:

- заяву про відкриття рахунку за підписом керівника та головного бухгалтера (якщо посада головного бухгалтера передбачена штатним розписом);
- копія нотаріально посвідченого акту;
- картки із зразками підписів осіб, які можуть розпоряджатися коштами на рахунку.

Картка із зразками підписів заповнюється в присутності працівника банку. У ньому встановлюються особи, які уповноважені розпоряджатися коштами на рахунках підприємства: керівник підприємства та головний бухгалтер або

уповноважені ними особи. Право підпису документів, згідно з якими здійснюються грошові операції підприємства, мають лише мати одного зі своїх представників: зазвичай керівника або власника. Картка засвідчується печаткою підприємства та використовується оператором банку для перевірки достовірності підпису (підпису) та печатки на оригіналах документів, що пред'являються його представником для перерахування або отримання готівки.

Операції за банківськими рахунками документуються за допомогою платіжних доручень, платіжних вимог, чеків, векселів і акредитивів.

Документом, який найчастіше використовується для обліку поточних рахунків на КП «Івано-Франківськміськвітло» є платіжне доручення. Платіжне доручення надсилається до банку власником рахунку платника. Розпорядження містить доручення про перерахування зазначеної суми з рахунку платника на рахунок одержувача. Цей вид доручень використовується для розрахунку податкової заборгованості, виплати коштів, оплати рахунків постачальникам тощо.

Щоб здійснювати облік операцій на поточних рахунках використовують рахунок 31 «Рахунки в банках». По дебетом рахунка 31 «Рахунки в банках» накопичується інформація з надходження коштів, за кредитом – інформація про їх використання. Рахунок 31 «Рахунки в банках» має такі субрахунки:

- 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;
- 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті»;
- 313 «Інші рахунки в банку в національній валюті»;
- 314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті»;
- 315 «Спеціальні рахунки в національній валюті»;
- 316 «Спеціальні рахунки в іноземній валюті».

Рахунки 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті», 314 «Інші рахунки в установах банків в іноземній валюті» та 316 «Спеціальні рахунки в іноземній валюті» призначені для узагальнення даних про наявність та рух коштів в іноземній валюті. Для залишку на кожну звітну дату курсові різниці перераховуються та розраховуються на валютних рахунках за курсом НБУ на

останній день звітнього періоду. Перелік проведених валютних операцій конвертується за курсом на день здійснення операції.

Інші кошти включають грошові документи та кошти в дорозі.

До грошових документів підприємства відносяться поштові марки, поштові марки, марки будинків відпочинку, оплачені проїзні документи, оплачені путівки в санаторії. Готівка в документальному вигляді зберігається в касі підприємства за собівартістю. На підставі даних про рух грошових документів касир складає акт.

Оборотні кошти - це грошові суми, які вносяться юридичними або фізичними особами в каси банків, ощадних кас або поштових відділень для подальшого зарахування на поточні рахунки підприємства.

Облік касових документів і сум грошей у дорозі ведеться на рахунку 33 «Інше».

Рахунок 33 «Інші кошти» має такі субрахунки:

- 331 «Грошові документи в національній валюті»;
- 332 «Грошові документи в іноземній валюті»;
- 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті»;
- 334 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті»;
- 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті».

За дебетом рахунку 33 «Інші кошти» відображається надходження грошей у касу підприємства та коштів у дорозі, при зарахуванні - вибуття грошових надходжень та вилучення коштів на ходу після їх зарахування до відповідні рахунки.

Аналітичний облік коштів ведеться за їх видами.

Узагальнення інформації про наявність та рух коштів у національній та іноземній валюті в касі, на поточних, валютних та інших рахунках у банках, грошових документах здійснюється в Журналі 1, який формується за кредитом рахунків 30 «Каса», 31 «Рахунки з банками», 33 «Інші фонди» та інформацію про цей журнал. Відомості відкриваються за дебетами відповідних рахунків:

1. Відомість за дебетом рахунку 30 «Готівка»;
2. Відомість за дебетом рахунку 31 «Рахунки в банках»;

3. Відомість за дебетом рахунку 33 «Інші кошти».

Аналітичні дані про грошові кошти в іноземній валюті наводяться в гривнях і одночасно у валюті операції.

Відповідно до П(С)БО 12 «Фінансові активи» до короткострокових належать: еквіваленти грошових коштів та інші короткострокові фінансові активи. Відповідно до вищезазначеного положення до довгострокових фінансових інвестицій належать: інвестиції, що утримуються для повернення; інвестиції в дочірні та залежні компанії; Інвестиції у спільну діяльність та інші фінансові інвестиції Інформація про рух оборотних фінансових активів узагальнюється на рахунку 35 «Оборотні фінансові активи», призначеному для обліку вкладень в акції, облігації, депозитні сертифікати, придбані з метою перепродажу 12 міс. [40]

За дебетом рахунку 35 «Поточні фінансові інвестиції» відображається вартість придбаних еквівалентів грошових коштів (субрахунок 351) та інших короткострокових фінансових інвестицій (субрахунок 352) за вартістю їх придбання та сумою переоцінки на момент придбання ринкова вартість зростає. Балансова вартість реалізованих (наприклад, ліквідованих) інвестицій та сума їх амортизації відносяться на сальдо рахунку 35. Дебетове сальдо відображає справедливую вартість фінансових активів на дату балансу. У балансі сальдо рахунку 35 відображається у складі оборотних активів.

Аналітичний облік ведеться за видами фінансових інвестицій з можливістю отримання інформації про інвестиції як внутрішні, так і за кордоном.

Фінансові інвестиції на початковому етапі оцінюються за вартістю придбання та обліковуються в бухгалтерському обліку. Первинні бухгалтерські документи відрізняються залежно від виду поточних фінансових вкладень. Коли в українських компаніях цінні папери купуються або перепродаються через касу або розрахунковий рахунок, підставою для оприбуткування в бухгалтерському обліку є прибутковий платіжний переказ або виписка з банку. Крім того, може бути складена бухгалтерська довідка, що показує амортизацію або додавання частини різниці між ціною придбання та номінальною вартістю. Сертифікація потрібна

тільки в тому випадку, якщо вартість придбаних цінних паперів вище або нижче їх номіналу.

При придбанні компанією цінних паперів для кожного придбаного пакета складається дублікат реєстру, який повинен містити обов'язкову інформацію, таку як найменування емітента, номінал, ціна придбання, кількість, номер, серія, дати купівлі-продажу.

Механізм формування інформації про довгострокові та поточні фінансові інвестиції підприємств наведений на рисунку 2.3.

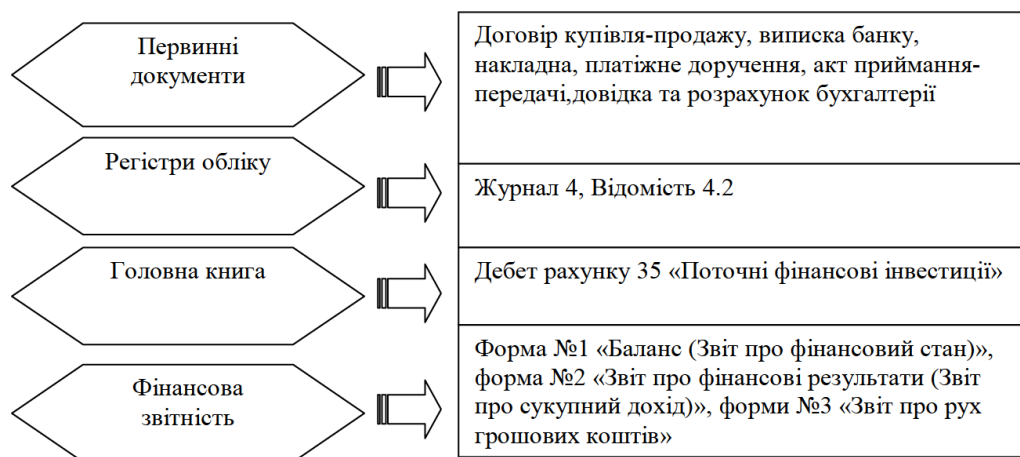

Рисунок 2.3 – Формування інформації про поточні фінансові інвестиції

Основним аспектом у бухгалтерському обліку має і є правильний облік діяльності підприємства, отримання інформації про фінансовий результат за даний період роботи.

Найменший обсяг заборгованості притаманний областям країни, у яких низький рівень середньої заробітної плати, значна частка населення пенсійного віку, високий рівень безробіття, середній рівень надання субсидій населенню, проте найбільший рівень заборгованості спостерігається в областях з високим середнім рівнем заробітної плати, мінімальним безробіттям, середнім рівнем субсидування та кількості пенсіонерів. Тобто населення з низьким рівнем доходу, високим рівнем безробіття, великою кількістю пенсіонерів прагне сплатити за спожиті послуги з метою отримання субсидії, збереження механізму отримання послуг. І навпаки, населення, забезпечене робочими місцями, середньою заробітною платою і не потребує отримання субсидій, вчасно не сплачує за отримані послуги, внаслідок чого, у багатьох випадках отримує реструктуризацію

заборгованості й можливість сплати послуг за більш низькими тарифами, або взагалі уникає сплати, інколи зачіпаючи інтереси платників у рамках порушення механізму отримання послуг у повному обсязі.

Політика управління дебіторською заборгованістю комунальних підприємств передбачає ряд методів та інструментів управління, застосування яких запропоновано здійснювати для окремих категорій заборгованості із врахуванням характеристик платоспроможності споживачів та особливостей діяльності постачальника послуг.

Одним з напрямів управління дебіторською заборгованістю на КП «Івано-Франківськміськсвітло» є посилення контролю за нею через створення спеціальних підрозділів. Діяльність структурного підрозділу з дебіторської заборгованості концентрується на таких напрямках:

- інформаційно-методичне забезпечення;
- розроблення ефективних схем проведення розрахунків із споживачами послуг;
- розроблення і впровадження схем погашення дебіторської заборгованості;
- оцінювання пропозицій підприємства щодо зменшення обсягу простроченої дебіторської заборгованості, запобігання її утворенню в майбутньому;
- оцінювання пропозицій інших вітчизняних підприємств галузі, а також зарубіжного досвіду щодо напрямків ефективного управління дебіторською заборгованістю галузі.

Виходячи з п.4 П(С)БО 946, запаси слід характеризувати як не грошові оборотні активи, які утримуються для подальшого продажу, перебувають в процесі виробництва або утримуються для споживання під час виробництва послуг, продукції, виконання робіт, а також управління підприємством. Запаси визнаються в обліку і звітності, якщо вони відповідають критеріям визнання активу і підприємство має право на запаси.

Для підприємства «Івано-Франківськміськсвітло» найбільш характерною класифікацією запасів з відображенням в робочому плані рахунків є наступна:

- 20 "Виробничі запаси" з всіма субрахунками відповідно, окрім 206 та 208;
- 22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети" з субрахунками за видами предметів (далі - МПШ);
- 23 "Незавершене виробництво" по субрахунках допоміжного та обслуговуючого господарства;
- 28 "Товари".

Для своєчасного і достовірного надання інформації про наявність і рух товарно-матеріальних цінностей бухгалтерська служба даного підприємства забезпечує правильне документальне оформлення та систематичний облік надходження, видачі і переміщення запасів.

В комунальному підприємстві «Івано-Франківськміськсвітло» поширена постійна система обліку запасів, яка передбачає безперервне відображення в обліку змін у складі запасів. Всі придбання, використання і продажі (вибуття) запасів записуються прямо на відповідні рахунки класу 2 "Запаси" Плану рахунків.

2.3. Порядок відображення оборотних активів у звітності підприємства

Баланс є найважливішим джерелом інформації для характеристики фінансового та майнового стану компанії. Ця форма фінансової звітності дозволяє користувачам отримати повну та неупереджену інформацію про активи відповідно до їх складу, розміщення та джерела походження в будь-який момент часу.

Відповідно до вимог національних стандартів бухгалтерського обліку, як форма звітності, баланс подається у вигляді двосторінкової таблиці, у лівій частині якої наводиться інформація про те, у що інвестуються ресурси підприємства (довгострокові або довгий строк) поточні активи, а права частина показує походження цих активів (власне, позичене).

Зміст і форма бухгалтерського балансу, а також загальні вимоги до розкриття та визнання їх статей визначаються методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності. Норми цих рекомендацій поширюються на баланси підприємств, організацій та інших юридичних осіб усіх форм власності, за винятком банків, бюджетних установ і підприємств, віднесених до категорії малих підприємств.

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [41] передбачено, що баланс господарських товариств на кінець останнього дня звітного періоду, тобто квартал, півріччя, 9 місяців і рік. У цій формі фінансової звітності відображаються статті, тобто показники, що характеризують вартість певного економічно однорідного виду активу та джерела його утворення на даний момент. На законодавчому рівні стаття визначається як елемент фінансової звітності, що містить інформацію, що міститься в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».[35]

Так, стаття буде включена до балансу, якщо вона відповідає таким критеріям:

- існує можливість отримання або розпорядження майбутніми економічними вигодами, пов'язаними з цією статтею;
- оцінка статті може бути достовірно визначена.

Однією з якісних ознак фінансової звітності є порівнянність показників, за якими баланс надає інформацію про активи, зобов'язання та власний капітал на початок і кінець звітного періоду, що дає можливість виявити зміни у фінансовому стані підприємства. протягом звітного періоду. Дані, відображені в стовпці «Наприкінці періоду» за попередній рік, повинні збігатися з даними, відображеними в стовпці «Початок періоду» Балансу за звітний період поточного року. [41]

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» передбачено, що окремий баланс складається в окремих випадках, передбачених законодавством. Для складання окремого балансу враховуються дані первинних документів про господарські операції філій, представництв, відділень та інших відокремлених організацій, які підприємство виділяє на окремий баланс, а також про господарські операції згідно з законом, обліковуються, підлягають оприлюдненню на окремому балансі, обліковуються в окремих регістрах бухгалтерського обліку (відкритих для цього відокремленого підрозділу або для звітності про господарські операції з конкретної діяльності підприємства). На зазначених операціях на підставі даних індивідуальних регістрів бухгалтерського обліку складається окремий баланс та відповідні форми фінансової звітності. Показники окремого балансу та відповідних форм фінансової звітності включаються до балансу та відповідних форм фінансової звітності підприємства. Особливості складання окремого балансу спільної діяльності визначаються національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. При складанні балансу та відповідних форм фінансової звітності підприємств з урахуванням показників окремого балансу та відповідних форм окремої фінансової звітності не наводиться вказівка на міжбюджетні рахунки (взаємні зобов'язання в однаковій сумі).

Діюча форма балансу передбачає поділ активів на три розділи, а джерела утворення цих активів згруповані в п'ять розділів (вводиться п'ятий розділ). Для складання бухгалтерської (фінансової) інформації використовується

бухгалтерський баланс - сальдо рахунків і субрахунків перших шести класів плану бухгалтерського обліку; такі рахунки називають балансовими.

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Активи визначаються як ресурси, які компанія контролює в результаті минулих подій і від використання яких очікується отримання економічних вигод у майбутньому. Активи балансу ранжуються за темпами зростання їх ліквідності: від найменш ліквідних до повністю ліквідних активів.

Актив визнається в балансі за умови, що його вартість може бути достовірно визначена та що від його використання можна очікувати майбутні економічні вигоди. Витрати на придбання та створення активу, які не підлягають відображенню на балансі за критеріями обліку активу, включаються до складу витрат періоду та включаються до звіту про фінансові доходи. [29, с 60]

У балансі за умовами використання або споживання активи поділяються на такі групи: необоротні активи; оборотні активи; необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття.

Відповідно до Національних стандартів бухгалтерського обліку (НП(С)БО 1 «Баланс»), оборотні активи визначаються як кошти та їх еквіваленти, використання яких не обмежене, а також інші активи, утримувані для продажу або споживання протягом бізнес-циклу або протягом дванадцяти місяців з дати балансу. З цього випливає, що необоротні активи включають усі активи, які не є поточними (тобто активи, які не призначені для продажу чи споживання протягом бізнес-циклу або протягом 12 місяців з дати балансу). Діловий цикл – це період між придбанням товарів і послуг для здійснення діяльності та отриманням коштів (грошових еквівалентів) від продажу продуктів або товарів і послуг, отриманих від них.

Під час складання балансу необхідно перевірити активи на предмет умов їх використання або споживання. Якщо виявляється, що до моменту реалізації або споживання активу, який відображається у складі необоротних активів з дати балансу, залишається менше дванадцяти місяців, слід розкрити інформацію про таку статтю бухгалтерського обліку:

1) у другому розділі балансу «Оборотні активи» за відповідними рядками: 1110 «Оборотні біологічні активи», 1155 «Інша поточна дебіторська заборгованість», 1160 «Оборотні фінансові активи», 1190 «Інші оборотні активи» тощо. ;

2) у третьому розділі активу балансу «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття» при прийнятті рішення про вибуття матеріальних і нематеріальних необоротних активів.

І навпаки, якщо оборотний актив не призначався для продажу або споживання протягом 12 місяців з дати балансу, інформацію про це слід надати в першому розділі активу балансу «Необоротні активи». Наприклад, кошти, які через обмеження не можуть бути використані для операцій протягом одного року після дати балансу або протягом бізнес-циклу, повинні бути виключені зі складу оборотних активів і представлені як необоротні активи. У першому розділі активу балансу «Довгострокові активи» відображається інформація про вартість нематеріальних активів, незавершеного виробництва, капітальних інвестицій, основних засобів, інших довгострокових матеріальних активів, інвестиційної нерухомості, довгострокових біологічних активів та довгострокових активів, строкові активи фінансових інвестицій та довгострокової дебіторської заборгованості, придбані господарюючими суб'єктами протягом дванадцятимісячного періоду на дату балансу або після нормального бізнес-циклу. У II розділі активу балансу «Оборотні активи» відображається інформація про вартість рухомих основних засобів, призначених для продажу та споживання протягом дванадцяти місяців з дати балансу або операційного циклу, а також суму грошових коштів авуари, їх еквіваленти та кошти, які знаходяться на рахунках.

Порядок розкриття інформації про оборотні активи і необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття наведено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Характеристика та порядок відображення оборотних активів і необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття у Балансі

Актив	Код рядка	Визначення статей активу Балансу	Залишки на рахунках бухгалтерського обліку
Розділ II. Оборотні активи			
Запаси	1100	Показано загальну вартість активів, які обліковуються як запаси та утримуються для подальшого продажу в контексті звичайної господарської діяльності; знаходяться у виробничому процесі з метою перепродажу виробленого продукту; зберігаються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством	Сума дебетового залишку рах. № 20, 22, 23, 26 та сума дебетових залишків за субрахунками 281, 282, 283, 284 за вирахуванням суми кредитового залишку субрахунка 285
Поточні біологічні активи	1110	Він представляє вартість біологічних активів, здатних підтримувати сільськогосподарську продукцію, та/або додаткових біологічних активів, які іншим чином можуть принести економічні вигоди протягом періоду, що не перевищує 12 місяців, а також вартість тварин для розведення та відгодівлі	Сума дебетового залишку рах. № 21
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	Показана заборгованість покупців або замовників за надані їм продукти, товари, роботи чи послуги (за винятком заборгованості, забезпеченої векселем, якщо така інформація наведена в окремій статті), скоригована на резерв безнадійних боргів (нетто).	Сума дебетового залишку рах. № 36 за вирахування суми кредитового залишку рах. № 38
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	Відображається сума авансів, наданих іншим суб'єктам господарювання	Сума дебетових залишків субрах. № 371
- з бюджетом	1135	Відображається дебіторська заборгованість фінансових і податкових органів, а також переплата за податками, зборами та іншими платежами до бюджету	Сума дебетових залишків субрах. № 641, 642
у тому числі з податку на прибуток	1136	Наводиться заборгованість податкових органів за податком на прибуток (не включається до валюти балансу)	Сума дебетового залишку субрах. № 6413
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	Відображається заборгованість перед дебіторами, яка не відображається окремими статтями для розкриття інформації про дебіторську заборгованість або не може бути включена до інших статей дебіторської заборгованості та відображається у складі оборотних активів.	Сума дебетових залишків субрах. № 372, 374, 375, 376, 377, 378, 66, 65
Поточні фінансові інвестиції	1160	Відображається вартість фінансових інвестицій зі строком погашення до одного року, які можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент (крім	Сума дебетового залишку субрах. № 352

		інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів), а також	
		сума довгострокових фінансових інвестицій, які підлягають погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу	
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	Він показує готівку в касі підприємства, гроші на поточних та інших банківських рахунках, які можна вільно використовувати для повсякденних операцій, а також гроші в обігу, електронні гроші та їх еквіваленти. У цій статті вказуються кошти в національній або іноземній валютах. Кошти, які не можуть бути використані в діяльності протягом одного року з дати балансу або протягом бізнес-циклу через обмеження, виключаються зі складу оборотних активів і класифікуються як необоротні активи	Сума дебетових залишків рах., субрах. № 30, 31, 333, 351
Витрати майбутніх періодів	1170	Відображаються витрати, понесені у поточному або попередніх звітних періодах, які за своїм економічним змістом належать до наступних звітних періодів	Сума дебетового залишку рах. № 39
Інші оборотні активи	1190	Відображаються суми оборотних активів, для відображення яких за ознаками суттєвості неможна було виділити окрему статтю або які не можуть бути включені до наведених вище статей II розділу "Оборотні активи"	Сума дебетових залишків субрах. №331,332, 643
Усього за розділом II	1195	Сума рядків 1100 + 1110 + 1125 + 1130 + 1135 + 1155 + 1160 + 1165 + 1170 + 1190 з урахуванням сум додаткових рядків, що підлягають відображенню у II розділу активу Балансу	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	Відображається вартість необоротних активів, переведених до групи вибуття, утримуваних для продажу	Сума дебетового залишку субрах. № 286
Баланс	1300	Розділ I (рядок 1095) + Розділ II (рядок 1195) + Розділ III (рядок 1200)	

На законодавчому рівні передбачено, що компанії:

1) не включати до балансу статті, інформація про які до оприлюднення відсутня (крім випадків, коли така інформація розкривалась у попередньому звітному періоді);

2) Додати позиції, зберігаючи їх назву та код рядка, з переліку додаткових статей фінзвітності у додатку 3 до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінзвітності» за умови, що позиція відповідає наступним критеріям – інформація є суттєвою та оцінка статті може бути достовірно визначена.

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ У КП «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКМІСЬКСВІТЛО»

3.1. Організація контролю оборотних активів у комунальному підприємстві

Базою дослідження виступає КП «Івано-Франківськміськсвітло», яке є комунальним підприємством створене виконавчим комітетом Івано-Франківської міської ради народних депутатів відповідно до рішення Івано-Франківського облвиконкому, зареєстроване від 08.06.1993 р. №169-р. Починаючи від якого воно розпочало свою повноцінну діяльність. КП «Івано-Франківськміськсвітло» знаходиться в місті Івано-Франківськ.

В основі діяльності КП «Івано-Франківськміськсвітло» є:

- утримання електричних мереж зовнішнього освітлення;
- поточний ремонт електричних мереж зовнішнього освітлення;
- реконструкція електричних мереж зовнішнього освітлення;
- капітальний ремонт електричних мереж зовнішнього освітлення;
- будівництво нових електричних мереж зовнішнього освітлення;
- монтаж і обслуговування святкової ілюмінації міста;
- експлуатація світлофорів;
- обслуговування державного прапора на Вічевому майдані;
- обслуговування годинника на міській Ратуші;
- розроблення проектної документації.

КП «Івано-Франківськміськсвітло» забезпечує місто електроенергією. Розмір статутного капіталу підприємства становить становить більше 50 млн. грн. Підприємство має державну форму власності та деякі об'єкти основних засобів є власністю територіальних громад.

Підприємство здійснює свою діяльність на підставі нової редакції Статуту, який затверджений рішенням сесії Івано-Франківської міської ради 7 демократичного скликання від 22.12.2015р. Метою діяльності Підприємства є вирішення місцевих завдань в галузі житлово-комунального господарства і

задоволення потреб міста в роботах і послугах, пов'язаних з зовнішнім освітленням і світлофорних об'єктів.

Проведемо дослідження динаміки зміни оборотних активів досліджуваного підприємства за даними фінансової звітності.

Таблиця 3.1

Аналіз динаміки та складу оборотних активів «Івано-Франківськміськсвітло» упродовж 2019-2022 рр. (тис. грн)

Показники	Роки				2022/2019 рр.	
	2019	2020	2021	2022	Тис. грн	%
Запаси	487467	554043	466677	831989	344522	70,68
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	312622	350130	425389	235861	-76761	-24,55
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	54272	39706	79284	58951	4679	8,62
Інша поточна дебіторська заборгованість	16044	3145	3151	27526	11482	71,57
Поточні фінансові інвестиції	238286	216286	205663	215651	-22635	-9,50
Грошові кошти та їх еквіваленти	11067	45723	1662	8656	-2411	-21,79
Інші оборотні активи	2934	1847	2988	2594	-340	-11,59
Всього оборотних активів	1137109	1239070	1192154	1457866	320757	28,21

Так, упродовж 2019-2022 рр. спостерігаємо зростання оборотних активів «Івано-Франківськміськсвітло» на 320757 тис. грн або на 28,21%, що сталося у зв'язку із збільшенням таких складових оборотних активів як: запасів на 344522 тис. грн або на 70,68%; дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на 62221 тис. грн або на 431,58%; дебіторської заборгованості за розрахунками за виданими авансами на 4679 тис. грн або на 8,62% та інших оборотних активів на 11482 тис. грн або на 71,57%.

Структура оборотних активів комунального підприємства представлена на рис. 3.1.

З рис. 3.1 бачимо, що у структурі оборотних активів найбільша частка припадає на запаси підприємства (42,87% у 2019 р., 44,71% у 2020 р., 39,15% у 2021 р. і 57,07% у 2022 р.). та дебіторську заборгованість за товари, роботи та послуги (27,49% у 2019 р., 28,26% у 2020 р., 35,68% у 2021 р. і 16,18% у 2022 р.).

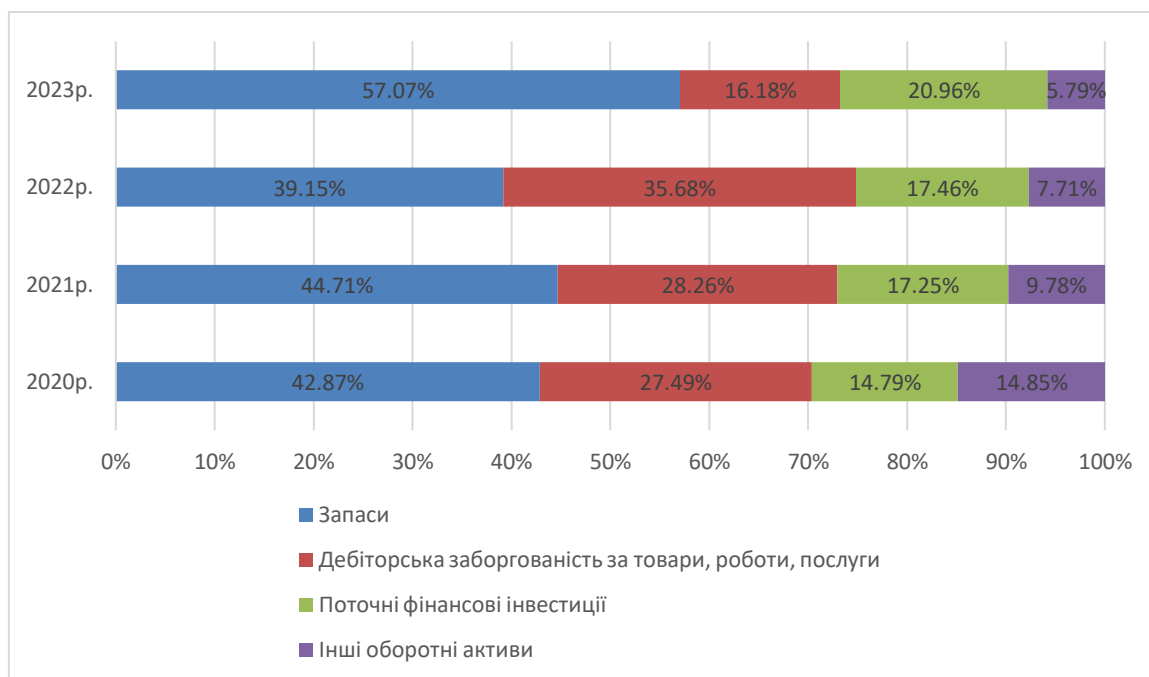

Рисунок 3.1 Структура оборотних активів «Івано-Франківськміськсвітло» упродовж 2019-2022 рр. (%)

На сучасному етапі економічного розвитку існування комунального підприємства майже не здатне до нормальної роботи через наявність дебіторської заборгованості, оскільки вона переводить кошти з обігу.

Необхідно створити динамічну таблицю складу дебіторської заборгованості (табл. 3.2).

Так, упродовж 2019-2023рр. в КП «Івано-Франківськміськсвітло» відбулося збільшення загального обсягу дебіторської заборгованості на 1621 тис. грн або на 0,41%. Збільшення дебіторської заборгованості на підприємстві відбулося у зв'язку із зростанням обсягу дебіторської заборгованості за розрахунками за з бюджетом на 62221 тис. грн або на 431,58, дебіторської заборгованості за розрахунками за виданими авансами на 4679 тис. грн або на 8,62% та іншої дебіторської заборгованості на 11482 тис. грн або на 71,57%.

Визначимо структуру дебіторської заборгованості КП «Івано-Франківськміськсвітло» (рис. 3.2).

Рисунок 3.2 Структура дебіторської заборгованості КП «Івано-Франківськміськсвітло» упродовж 2019-2022 рр., %

Як бачимо, у структурі дебіторської заборгованості підприємства найбільша частка припадає на дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги – 78,68% у 2019 р., 83,13% у 2020 р., 82,57% у 2021 р. та 59,12% у 2022 р. Збільшення дебіторської заборгованості на підприємства свідчить про необачну кредитну політику підприємства стосовно його клієнтів.

Виробничі запаси є дуже важливою частиною компанії. У 2019-2022 роках значну частку в структурі оборотних коштів комунального підприємства займатимуть виробничі запаси. Тому ми проводимо аналіз матеріально-технічного забезпечення підприємства (МТЗ): сировина і матеріали, паливо, тара і тара, матеріали, що відправляються на переробку, запчастини та інші матеріали. Потім складеється зведена таблиця з підсумковою оцінкою роботи підприємства з матеріально-технічного забезпечення (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Динаміка зміни показників матеріально-технічного забезпечення КП «Івано-Франківськміськсвітло» упродовж 2019-2022 рр. (тис. грн)

Група МТЗ	Фактичне надходження, тис. грн.				2022/2019 рр.	
	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Абс. приріст, тис. грн	Темп приросту, %
Сировина і матеріали	274390	311865,1	269466,8	411268,8	136878,6	49,88
Паливо	74541	84720,9	75445,1	115146,7	40606,2	54,48
Тара й тарні матеріали	12025	13667,7	11748,5	17930,9	5905,5	49,11
Матеріали передані в переробку	189066	214887,9	174398,2	266172,1	77106,0	40,78
Запасні частини	14057	15976,7	13138,5	20052,4	5995,5	42,65
Інші матеріали	1281,3	1456,3	929,1	1418,0	136,7	10,67
Разом	565360	642574,6	545126,2	831989,0	266628,7	47,16

Дані табл. 3.4 свідчать про те, що упродовж 2019-2022 рр. спостерігаємо зростання запасів КП «Івано-Франківськміськсвітло» на 266628,7 тис. грн або на 47,16%, що сталося у зв'язку із збільшенням складових матеріально-технічного забезпечення підприємства.

Проведемо розрахунок показників ефективності використання оборотних активів підприємства КП «Івано-Франківськміськсвітло» (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Розрахунок показників ефективності використання оборотних активів підприємства КП «Івано-Франківськміськсвітло» упродовж 2019-2022 рр.

Показники	Формула для розрахунку	01.01.2019	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	2022/2019 рр.
Оборотність дебіторської заборгованості	Виручка від реалізації / Середньорічна вартість дебіторської заборгованості	5.956	6294	6.075	7,911	1.955
Оборотність кредиторської заборгованості	Собівартість реалізованої продукції / Середньорічна вартість кредиторської заборгованості	8.631	6.563	5.287	3.687	-4.944
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	Кількість днів у періоді / Оборотність дебіторської заборгованості	61	58	60	46	-15
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	Кількість днів у періоді / Оборотність кредиторської заборгованості	42	56	69	99	57
Оборотність постійних активів	Виручка від реалізації / Середньорічна вартість постійних активів	5,985	7,982	6,975	6,129	0,144

Оборотність активів	Виручка від реалізації / Середньорічна вартість активів	1,284	1,435	1,514	1,493	0,209
Оборотність чистих активів	Виручка від реалізації / Середньорічна вартість чистих активів	1,745	1,728	3,592	3,005	1,26
Оборотність товарно-матеріальних запасів	Собівартість реалізованої продукції / Середньорічна вартість товарно-матеріальних запасів	2,292	2,245	2,454	1,955	-0,337
Період обороту товарно-матеріальних запасів, днів	Кількість днів у періоді / Оборотність товарно-матеріальних запасів	159	163	149	187	27
Тривалість операційного циклу, днів	Період погашення дебіторської заборгованості + Період обороту товарно-матеріальних запасів	221	221	209	233	12
Тривалість фінансового циклу, ДНІВ	Період погашення дебіторської заборгованості + Період обороту товарно-матеріальних запасів - Період погашення кредиторської заборгованості	178	165	140	134	-44
Рентабельність активів	Чистий прибуток / Середньорічна вартість активів	2,9	2,637	3,102	-1,861	-4,761
Рентабельність чистих активів	Чистий прибуток / Середньорічна вартість чистих активів	3,74	4,355	7,259	-4,724	-8,464
Рентабельність оборотних активів	Операційний прибуток / Середньорічна вартість оборотних активів	5,981	6,287	8,695	8,019	2,038

3.2. Аналіз динаміки і структури оборотних активів підприємства

Для повного розуміння та розвитку будь-якого досліджуваного явища необхідно розкрити його внутрішній зміст і встановити взаємозв'язок між його складовими.

При цьому треба враховувати наявність або відсутність прямої або оберненої функціональної залежності між ними. Характер цієї залежності визначає методи та способи розв'язання аналітичних завдань. Фактори взаємопов'язані між собою та часто впливають на результати господарської та іншої діяльності підприємств у різних напрямках.

Деякі фактори мають позитивний вплив, інші - негативний, а треті - у даному економічному контексті є нейтральними. Негативний вплив деяких факторів може компенсувати позитивний вплив інших. Це вимагає детального вивчення якомога більшої кількості факторів.

Поняття "Чисті активи" загалом означає балансову вартість майна організації, від якої віднята сума її зобов'язань. Чим вище показник "чистих активів", тим більша інвестиційна привабливість організації (таблиця 3.5).

Факторний аналіз зміни вартості чистих активів робиться з використанням формули:

$$СЧА=К_у-А_в+К_д+К_р+(П_н-З_н)-З_ув+ДМП$$

де K_c – статутний капітал; A_v – власні акції, викуплені у акціонерів; K_d – додатковий капітал; K_r – резервний капітал; P_n – нерозподілений прибуток; Z_n – непокритий збиток; $Z_{ув}$ – заборгованість учасників (засновників) по вкладах в статутний капітал; ДМП – доходи майбутніх періодів (табл. 3.6 – 3.8).

Таблиця 3.6

Оцінка вартості активів організації, тис.грн.

Показник	2019	2020	2021	Абсолютна зміна		Темп росту, %	
				2020	2021	2020	2021
1. Статутний капітал	0	0	0	0	0	-	-
2. Власні акції, викуплені у акціонерів	44251	8864	8864	-35387	0	20.03	100
3. Додатковий капітал	3777	3777	3777	0	0	100	100
4. Резервний капітал	50777	50777	58557	0	7780	100	115.32
5. Нерозподілений прибуток (збиток)	21040	31976	49032	10936	17056	151.98	153.34

6. Заборгованість учасників (засновників) по вкладах в статутний капітал	0	0	0	0	0	-	-
7. Доходи майбутніх періодів	25	118	321	93	203	472	272.03
8. Чисті активи, Ча(п.1-п.2+п.3+п.4+п.5-п.6+п.7)	-10712	13832	4759	24544	-9073	-129.13	34.41

Таблиця 3.7

Факторний аналіз чистих активів

Чинник	Зміни за звітний рік, тис.грн.	Питома вага, %
Статутний капітал	0	0
Пайовий капітал	0	0
Додатковий капітал	0	0
Резервний капітал	7780	-85.75
Нерозподілений прибуток	-17056	187.99
Заборгованість учасників	0	0
Доходи майбутніх періодів	203	-2.24

Ці таблиці свідчать про те, що на кінець звітного періоду величина чистих активів знизилася на 8856 тис.грн. або на 28.43% і склала 22293 тис.грн.

Таблиця 3.8

Співвідношення вартості чистих активів і статутного капіталу, тис.грн.

Показник	2019	2020	2021	Абсолютна зміна		Темп росту, %	
				2020	2021	2020	2021
1. Власний капітал	77765	31442	22166	-46323	-9276	40.43	70.5
2. Необоротні активи	32519	36455	42357	3936	5902	112.1	116.19
3. Власний оборотний капітал, (п.1-п.2)	45246	-5013	-20221	-50259	-15178	-11.08	402.77
За. Кредити і позики під необоротні активи	0	0	0	0	0	-	-
Уточнена величина власного оборотного капіталу, п.3+п.3а	45246	-5013	-20221	-50259	-15178	-11.08	402.77
4. Заборгованість учасникам (засновникам) по виплаті доходів	7	7	7	0	0	100	100
5. Резерви майбутніх витрат	0	0	0	0	0	-	-
6. Чисті активи, (п.1-п.4-п.5)	77293	31149	22293	-46144	-8856	40.3	71.57
7. Статутний капітал	-44251	-8864	-8864	35387	0	20.03	100
8. Перевищення чистих активів над статутним капіталом (п.6-п.7)	12154 4	40013	31157	-81531	-8856	32.92	77.87
9. Резервний капітал	50777	50777	58557	0	7780	100	115.32
10. Перевищення чистих активів над статутним і резервним капіталом (п.8-п.9)	70767	-10764	-27400	-81531	-16636	-15.21	254.55

Ці таблиці демонструють, що власний оборотний капітал зменшився на 15 178 тис. грн.

Це зменшення виникло через такі фактори:

— зменшення оборотної частини статутного капіталу на 49 757 тис. грн. (з 31 442 тис. грн. до 22 166 тис. грн.).

- збільшення суми коштів в додатковому капіталі на 7 780 тис. грн.
- зниження суми коштів інших джерел формування власного капіталу (включаючи нерозподілений прибуток) на 72 715 тис. грн.
- разом: $49\,757 + 0 + 7\,780 - 72\,715 = -15\,178$ тис. грн.

Чисті активи організації на звітний період становлять 31 157 тис. грн. або 451,5% від статутного капіталу. Це позитивно характеризує фінансове положення, повністю задовольняючи вимогам нормативних актів щодо розміру чистих активів організації. Перевищення чистих активів над статутним капіталом свідчить про добре фінансове положення організації за цим показником (організація не перебуває в стані банкрутства).

Існує можливість збільшення статутного капіталу на 31 157 тис. грн. Підприємство не може розподіляти свій прибуток між учасниками, оскільки вартість чистих активів менше статутного капіталу і резервного фонду. Чистий оборотний капітал (власні оборотні кошти) вказує на розмір оборотного капіталу, який не використовується для погашення поточних зобов'язань. Це сума обігових коштів компанії, що фінансується з довгострокових джерел і не потреб

Чистий оборотний капітал (власні обігові кошти) характеризує величину оборотного капіталу, вільного від короткострокових (поточних) зобов'язань, тобто долю обігових коштів компанії, яка профінансована з довгострокових джерел і яку не потрібно використати для погашення поточного боргу (табл. 3.9).

Однією з важливих умов успішної роботи підприємства є наявність власних обігових коштів, які можуть бути використані для закупівлі матеріально-виробничих запасів, підтримки незавершеного виробництва, здійснення короткострокових фінансових інвестицій у цінні папери та інші цілі, пов'язані з виробничо-господарською і комерційною діяльністю підприємства (таблиці 3.10-3.11).

Таблиця 3.10

Оцінка власних обігових коштів

Показники	2019	2020	2021	Абсолютна зміна		Темп росту, %	
				2020	2021	2020	2021

1. Власний капітал	77765	31442	22166	-46323	-9276	40.43	70.5
2. Довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	0	-	-
3. Разом перманентного капіталу, (п.1+п.2)	77765	31442	22166	-46323	-9276	40.43	70.5
4. Необоротні активи	32519	36455	42357	3936	5902	112.1	116.19
5. Наявність власних обігових коштів, (п.3-п.4)	45246	-5013	-20221	-50259	-15178	-11.08	402.77

Таблиця 3.11

Структура власних обігових коштів, %

Показники	2019	2020	2021	Абсолютна зміна	
				2020	2021
1. Власний капітал	100	100	100	0	0
2. Довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	0
3. Разом перманентного капіталу, (п.1+п.2)	100	100	100	0	0
4. Необоротні активи	41.82	115.94	191.09	74.12	75.15
5. Наявність власних обігових коштів, (п.3-п.4)	58.18	-15.94	-91.09	-74.12	-75.15

Обсяг власних обігових коштів склав 20 221 тис. грн. і протягом звітного періоду збільшився на 15 178 тис. грн., що представляє зростання на 302.77%. Доля власних обігових коштів у загальній сумі джерел власних та аналогічних засобів становила 91.09%, але зменшилася на 75.15%.

Проте більшість власних коштів та довгострокових позикових джерел була інвестована в необоротні активи підприємства. Відносна вага власних обігових коштів у загальній сумі поточних активів склала 11.14%, що значно нижче оптимального значення для цього показника, яке зазвичай становить 50-60%. В результаті відбулося зниження на 5.69%.

При аналізі наведених таблиць можна зазначити, що загальна сума оборотних активів зменшилася більшою мірою (83.86%), ніж короткострокова заборгованість (93.78%).

Це мало негативний вплив на фінансовий стан підприємства, що підтверджується сумою зниження власних обігових коштів. Запропонуємо провести розрахунок джерел формування матеріально-виробничих запасів підприємства (див. таблицю 3.12).

Таблиця 3.12

Джерела формування матеріально-виробничих запасів

Показники	Абсолютне значення			Абсолютна зміна	
	2019	2020	2021	2020	2021
1. Власні обігові кошти	45246	-5013	-20221	-50259	-15178
2. Короткострокові позики і кредити	11883	54929	61543	43046	6614

3. Розрахунки з кредиторами по арних операціях, (заборгованість постачальникам і підрядникам, векселі до сплати)	14588	36561	64296	21973	27735
Разом джерел формування матеріально-виробничих запасів (п.1+п.2+п.3)	71717	86477	105648	14760	19171
Запаси	26014	41790	64021	15776	22231

Обсяг джерел формування матеріально-виробничих запасів становив 105,648 тис. грн. і протягом звітного періоду збільшився на 19,171 тис. грн.

Проте на кінець періоду виробничі запаси перевищують джерела, які їх покривають, що свідчить про неправильне використання майна в організації.

Головними причинами невідповідності запасів їх джерелам є надлишок власних обігових коштів та зайві кредиторські заборгованості за відвантажену продукцію.

Для проведення аналізу забезпеченості підприємства власними обіговими коштами визначається надлишок або недолік наявності власних обігових коштів для покриття запасів і дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги, які не були прокредитовані банком (див. таблицю 3.13).

Таблиця 3.13

Забезпеченість підприємства власними обіговими коштами для покриття запасів і дебіторської заборгованості

Показники	Абсолютне значення			Абсолютна зміна	
	2019	2020	2021	2020	2021
1. Власні обігові кошти	45246	-5013	-20221	-50259	-15178
2. Запаси за вирахуванням витрат майбутніх періодів	26014	41790	64021	15776	22231
3. Дебіторська заборгованість покупців і замовників	34867	49462	87881	14595	38419
4. Векселі до отримання	0	0	0	0	0
5. Аванси видані	5933	1164	22850	-4769	21686
6. Разом (п.2+п.3+п.4+п.5)	66814	92416	174752	25602	82336
7. Короткострокові позики і кредити	11883	54929	61543	43046	6614
8. Кредиторська заборгованість постачальникам і підрядникам	14588	36561	64296	21973	27735
9. Векселі до сплати	0	0	0	0	0
10. Аванси отримані	0	0	0	0	0
11. Разом джерел формування матеріально-виробничих запасів (п.7+п.8+п.9+п.10)	26471	91490	125839	65019	34349
12. Запаси, непокредитовані банком (п.6 - п.11)	40343	926	48913	-39417	47987
13. Надлишок (+), недолік (-) власних обігових коштів для покриття запасів і дебіторської заборгованості (стр.1- стр.12)	4903	-5939	-69104	-10842	-63165

У звітному році є недолік власних обігових коштів у розмірі 69104 тис.грн. для покриття запасів і дебіторської заборгованості. Зниження цього показника склало 63165 тис.грн. (табл. 3.14).

Таблиця 3.14

Джерела формування оборотних активів

Джерела формування	2019	2020	2021	Абсолютна зміна		Темп росту, %	
				2020	2021	2020	2021
Загальна сума оборотних активів :	75968	99498	182933	23530	83435	130.97	183.86
• Загальна сума короткострокових зобов'язань	11883	54929	61543	43046	6614	462.25	112.04
• Сума власного оборотного капіталу	45246	-5013	-20221	-50259	-15178	-11.08	402.77
Частка власного капіталу у формуванні оборотних активів, %	0.6	-0.05	-0.11	-0.65	-0.06	-8.33	220
Частка позикового капіталу у формуванні оборотних активів, %	0.16	0.55	0.34	0.39	-0.21	343.75	61.82

Частка власного капіталу у формуванні оборотних активів склала - 0.11% і за звітний період знизилася на 0.06%

В якості джерел фінансування оборотних активів організація може використати власні обігові кошти (найстійкіше і дорожче джерело), довгострокові і короткострокові кредити і позики, а також кредиторську заборгованість (табл. 3.15 – 3.16).

Таблиця 3.15

Аналіз структури фінансування оборотних активів

Джерела фінансування	2019	2020	2021	Абсолютна зміна		Темп росту, %	
				2020	2021	2020	2021
Власний оборотний капітал	45246	-5013	-20221	-50259	-15178	-11.08	402.77
Довгострокові кредити і позики	0	0	0	0	0	-	-
Короткострокові кредити і позики	11883	54929	61543	43046	6614	462.25	112.04
Кредиторська заборгованість і інші короткострокові зобов'язання	19336	49993	141775	30657	91782	258.55	283.59
Разом джерела фінансування оборотних активів	76465	99909	183127	23444	83218	130.66	183.29

Таблиця 3.16

Структура джерел фінансування оборотних активів, %

Джерела фінансування	2019	2020	2021	Абсолютна зміна	
				2020	2021
Власний оборотний капітал	59.17	-5.02	-11.03	-64.19	-6.01
Довгострокові кредити і позики	0	0	0	0	0
Короткострокові кредити і позики	15.54	54.98	33.61	39.44	-21.37
Кредиторська заборгованість і інші короткострокові зобов'язання	25.29	50.04	77.42	24.75	27.38
Разом джерела фінансування оборотних активів	100	100	100	0	0

Середня тривалість обігу чистого виробничого оборотного капіталу позитивна, що забезпечує платоспроможність організації в довгостроковому

періоді. Тривалість одного обороту обігових коштів зменшилася на 124.4 днів, що є позитивним фактором для підприємства. Термін оборотності засобів в розрахунках вказує на середній термін погашення дебіторської заборгованості. Збільшення терміну розрахунків з покупцями на 45.1 дн. дозволило вивести додаткові грошові кошти з обігу. Вартість запасів збільшилася, а термін зберігання запасів скоротився на 2.8 дня, що є позитивним чинником.

Організація отримала додатковий приплив грошових коштів за рахунок збільшення терміну погашення кредиторської заборгованості на 42 дні. Оборотність власного капіталу зменшилася на 160.9 днів, що свідчить про зниження введення грошових коштів в оборот. Зменшення операційного циклу з 318.7 дня до 191.5 днів при інших умовах позитивно характеризує діяльність організації. Фінансовий цикл зменшився протягом звітного періоду, що також позитивно свідчить про фінансову дисципліну на підприємстві.

Узагальнюючи, підприємство демонструє класичний фінансовий цикл і має збалансовану дебіторську та кредиторську заборгованість. Вплив на фінансову стійкість підприємства незначний, оскільки дебіторська заборгованість компенсується кредиторською. При цьому спостерігається позитивний виграш в часі за рахунок зміщення фінансового циклу, що позитивно впливає на прибуток підприємства. Також відзначається зниження тривалості обороту обігових коштів, збільшення вартості запасів та додатковий приплив грошових коштів через збільшення терміну погашення кредиторської заборгованості. Загалом, фінансовий стан підприємства можна охарактеризувати як стабільний і з позитивними тенденціями.

3.3. Оцінка оборотності оборотних активів у контексті контролю за їх використанням

Оборотні активи підприємства “Іванофранківськміськсвітло” є одним з ключових показників фінансової ефективності та контролю за їх використанням. Оборотні активи включають такі позиції, як запаси, дебіторська заборгованість та грошові кошти, які підприємство використовує в своїй операційній діяльності з метою забезпечення прибутковості. Оцінка оборотності оборотних активів допомагає визначити, наскільки швидко активи перетворюються на продуктивну діяльність та генерують прибуток.

Період обороту запасів відображає, скільки часу зазвичай потрібно підприємству для продажу або використання своїх запасів. Коротший період обороту запасів вказує на ефективніше використання цих активів.

Період обороту дебіторської заборгованості показує, як швидко підприємство збирає гроші від своїх клієнтів. Коротший період обороту дебіторської заборгованості свідчить про більш ефективне управління кредитами та забезпечення своєчасної оплати.

Період обороту грошових коштів вказує на те, як швидко підприємство перетворює свої грошові кошти в операційні активи. Коротший період обороту грошових коштів вказує на більш ефективне використання грошових ресурсів.

Отримання і порівняння цих показників зі стандартами галузі або з попередніми періодами дозволить визначити, наскільки ефективно підприємство використовує свої оборотні активи. Якщо показники оборотності нижчі, ніж очікувані або попередні, це може свідчити про можливі проблеми у використанні активів.

Оцінка оборотності оборотних активів є лише одним із багатьох аспектів контролю за їх використанням. Додаткові аналізи та порівняння з іншими показниками фінансової діяльності підприємства також можуть допомогти виявити проблемні сфери та покращити ефективність використання оборотних активів.

З метою прогнозування фінансових показників на майбутні роки,

спрогнозуємо ефект фінансового левериджу на 2024-2027 роки.

Для побудови прогнозової моделі визначимо такі умови:

- ставка податку на прибуток визначена згідно Податкового кодексу і становить 18%;
- ставка у 2020-2028 роках визначена на основі побудови тренду;
- для підприємства встановлене рівномірне співвідношення власного та позикового капіталу.

Коефіцієнт фінансового левериджу визначається як співвідношення між позиковим і власним капіталом підприємства. Чим вище частка позикового капіталу, тим більша чутливість чистого прибутку до зміни балансового прибутку.

Таким чином, якщо валова рентабельність активів перевищує процентну ставку по кредиту, то залучення позикових коштів може підвищити рентабельність власного капіталу. Проте варто враховувати диференціал, оскільки зі збільшенням коефіцієнта фінансового левериджу кредитори можуть підвищити процентну ставку за кредит для компенсації збільшеного ризику.

Диференціал відображає ризик кредитора, і чим він вищий, тим менший ризик. Важливо щоб диференціал не був негативним, оскільки це означає що ризик для кредитора перевищує можливий прибуток, і такий кредит може бути нерентабельним або небезпечним для фінансової установи.

Оптимальний рівень ефекту фінансового важеля повинен дорівнювати 30-50% від рентабельності активів. Цей важіль кредитор використовує для збільшення потенційного доходу від інвестицій.

Згідно з аналізом, найбільш оптимальною структурою капіталу для даного підприємства є співвідношення 50% власного капіталу і 50% позикового капіталу. При такій структурі вдалося досягти диференціалу 4,6 та чистої рентабельності власного капіталу на рівні 18,29%.

За такої структури капіталу підприємство забезпечить зростання рентабельності власного капіталу на 2,3% і збереже необхідний рівень фінансової автономії. Проте, важливо враховувати, що подальше збільшення позикового капіталу призведе до зменшення ефекту фінансового левериджу та рентабельності

власного капіталу.

На сьогоднішній день підприємство може залучати як короткострокові, так і довгострокові банківські кредити для фінансування своєї діяльності та формування позикового капіталу на рівні 50% від загальної структури капіталу. Щоб забезпечити таку структуру, підприємству може бути корисними наступні заходи: Зменшення постійних витрат, включаючи витрати на утримання управлінського персоналу. Зменшення рівня умовно-змінних витрат.

Рефінансування дебіторської заборгованості шляхом факторингу, врахування та дисконтування векселів, форфейтингу або примусового стягнення. Прискорення оборотності дебіторської заборгованості шляхом скорочення термінів надання комерційного кредиту. Скорочення розмірів страхових, гарантійних та сезонних запасів. Ці заходи сприятимуть покращенню ліквідності підприємства та допоможуть зменшити потребу в позичковому капіталі. Збільшення фінансової автономії і зменшення залежності від зовнішнього фінансування дозволить підприємству зберегти більшу частину прибутку для розвитку, погашення зобов'язань та розділу між власниками. Варто пам'ятати, що оптимальна структура капіталу може варіюватися залежно від специфіки підприємства, його галузі та ринкових умов.

Контроль за використанням оборотних активів передбачає вжиття заходів для збільшення їх оборотності та оптимізації використання. Для досягнення цих цілей підприємство "Іванофранківськміськсвітло" може застосовувати різні стратегії, такі як:

- Управління запасами: Аналіз та оптимізація рівня запасів, зменшення запасів, які старіють або стають непотрібними, застосування систем Just-in-Time або Lean для зменшення надлишкових запасів.

- Управління дебіторською заборгованістю: Скорочення строків кредиту та введення строгого контролю над виконанням платежів, співпраця з факторинговими компаніями для отримання негайного фінансування від дебіторів.

- Ефективне управління грошовими потоками: Планування та моніторинг грошових потоків, оптимізація умов платежів з постачальниками та дебіторами,

використання інструментів керування ризиками для зменшення затримок у платежах.

– Оптимізація процесів: Аналіз та оптимізація виробничих та операційних процесів для збільшення ефективності використання оборотних активів. Застосування цих стратегій допоможе підприємству "Іванофранківськміськсвітло" підтримувати оптимальний рівень оборотності оборотних активів, забезпечувати фінансову стабільність та досягати високої фінансової ефективності.

– Управління ліквідністю: Встановлення ефективних процедур для керування грошовими ресурсами, забезпечення належного балансу між потребами у готівці та рівнем ліквідних активів.

Оцінка оборотності оборотних активів є важливою складовою контролю за їх використанням в підприємстві "Іванофранківськміськсвітло". Цей процес допомагає підприємству забезпечити оптимальний рівень використання активів, збільшити їх оборотність та досягти фінансової ефективності.

Контроль за оборотністю оборотних активів дозволяє виявити можливі проблеми, такі як надмірні запаси, погіршення у виконанні платежів чи затримки у зборі дебіторської заборгованості. Застосування різних стратегій, таких як управління запасами, управління дебіторською заборгованістю, ефективне управління грошовими потоками та оптимізація процесів, допомагає вирішити ці проблеми і підтримувати оптимальний рівень оборотності.

Метою контролю за використанням оборотних активів є досягнення фінансової стабільності, забезпечення ліквідності підприємства та максимізація прибутку. Шляхом ефективного контролю за оборотними активами, підприємство може знизити затрати, підвищити ефективність використання ресурсів та підвищити конкурентоспроможність на ринку.

Отже, підприємство "Іванофранківськміськсвітло" має можливість застосовувати різні стратегії та методи для збільшення оборотності оборотних активів і оптимізації їх використання. Це допоможе досягти фінансової стабільності, забезпечити ефективне використання ресурсів та досягти успіху на ринку.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження теоретичних та методичних підходів було наведене узагальнення методики обліку, аналізу та контролю оборотних активів на підприємстві з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду.

Важливим завданням системи управління оборотними активами є економічно обґрунтована їх класифікація. У роботі на основі проведення порівняльного аналізу праць вітчизняних та зарубіжних вчених удосконалено класифікацію оборотних активів, яку доцільно використовувати у практиці облікової роботи підприємств. Рекомендовано класифікувати оборотні активи залежно від джерел формування оборотних активів, участі в кругообігу, методів регулювання та планування, за видами та ступенем ліквідності.

Для управління оборотними активами необхідна достовірна інформація, яка забезпечується за допомогою економічного аналізу. У випускній роботі підтримано підхід, згідно з яким спочатку проводиться аналіз формування, складу оборотних активів, а потім – аналіз ефективності їх використання. Виходячи з цього, аналіз оборотних активів здійснювати в наступній послідовності: в першу чергу аналізується структура та динаміка оборотних активів підприємства, наступним етапом є аналіз складу основних видів оборотних активів, на третьому етапі оцінюється оборотність оборотних активів на основі розрахунку показників тривалості обороту, коефіцієнта оборотності, на останньому етапі визначається ефективність використання оборотних активів на підприємстві.

Надзвичайно актуальним питанням на даний час є класифікації оцінок. Тому вивчення можливих класифікацій оцінок у бухгалтерському обліку грають велику роль як для подальшого розвитку теорії бухгалтерського обліку в цілому, так і для використання суб'єктами господарювання на практиці. У зв'язку з цим, нами узагальнено основні ознаки класифікації оцінок, а також запропоновано ще одну – відповідно до суб'єктів проведення оцінки, згідно якої відрізняють такі види оцінок: внутрішня, якщо оцінка проводиться внутрішніми спеціалістами з формуванням комісії підприємства із залученням спеціалістів з маркетингу, технологій тощо; зовнішня, якщо оцінка проводиться зовнішніми спеціалістами з

використанням спеціалізованої незалежної організації; змішана, при поєднанні вищенаведених двох видів, тобто за умови, що оцінку частини активів здійснює спеціалізована організація, а оцінку всіх інших об'єктів - комісія з оцінки підприємства.

Дослідження сутності одного з найбільш розповсюджених видів оборотних активів запасів, дозволяє стверджувати, що з позиції обліку запаси – це оборотні активи, що є власністю підприємства, перебуваючи на складах або у виробництві підприємства-власника чи пов'язаних ним контрагентів, утримуються для забезпечення виробничої діяльності, продажу, управління підприємством.

У вітчизняному обліку існує практика щодо переведення довготермінової дебіторської заборгованості до складу поточної у випадку, коли до погашення заборгованості залишилося менше 12 місяців. Проте, відсутня інша практика, щодо здійснення операцій діаметрально протилежного характеру, а саме переведення поточної заборгованості до довготермінової. На вітчизняних підприємствах, в тому числі на КП «Івано-Франківськміськвітло», практично всю дебіторську заборгованість (за винятком певних виключень таких як заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду або довгострокові векселі одержані) відображають у складі поточної, оскільки існує ймовірність її погашення протягом 12 місяців. З іншого боку, досить часто дебітори не здійснюють платежів вчасно, причиною цього може бути або ж відсутність у контрагента вільних оборотних коштів, або ж домовленість між власниками щодо погашення заборгованості у пізніші строки. На нашу думку, таку заборгованість не слід вважати поточною, оскільки вона не буде оплачена протягом 12 місяців. В свою чергу, для визнання її сумнівною має бути невпевненість у її погашенні боржником. Тому у нашому випадку, якщо у підприємства є впевненість щодо погашення дебіторської заборгованості, проте в процесі операційної діяльності виникає ситуація щодо продовження терміну погашення даної заборгованості на невизначений строк або термін більше року, слід таку заборгованість відображати у складі довгострокової на рахунку 183 «Інша дебіторська заборгованість».

Синтетичний облік витрат майбутніх періодів здійснюється на рахунку 39

«Витрати майбутніх періодів», який не має субрахунків. Ми пропонуємо впровадити такі субрахунки в розрізі видів витрат майбутніх періодів, а саме: 391 «Витрати на передплату періодики»; 392 «Витрати на підготовку до початку діяльності підприємства»; 393 «Витрати на оренду приміщень»; 394 «Витрати на оплату патентів, ліцензій»; 395 «Витрати на страхування»; 396 «Інші витрати майбутніх періодів». Таке впровадження дозволить значно підвищити інформативність даного рахунку через групування витрат відповідно до їх специфіки.

Визначено заходи, що забезпечують підвищення ефективності використання оборотних коштів КП «Івано-Франківськміськсвітло», досить різноманітні. Деякі з них малозатратних і вимагають лише перегляду ставлення працівників підприємства до своїх обов'язків, інші неможливі без додаткових вкладень. Важливо пам'ятати, що прискорення оборотності оборотних коштів дозволяє відчутно знизити вартість продукції та ціну робіт. А це в умовах посилення зростання тарифів і цін на імпорتنу продукцію і комплектуючі основою стабілізації економічного становища підприємств і підвищення рентабельності їх діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Характеристика джерела	Список використаних джерел
Книги: Один автор	1. Аранчій В. А. Фінанси підприємств: навч. посіб. – Київ: ВД «Професіонал», 2012. – 265 с. 2. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. – 2 вид. - Київ: ЦУЛ, 2011. – 328 с. 3. Бандурка О. М. Фінансова діяльність підприємства: навч. посіб. – Київ: Либідь, 2014.– 320 с. 4. Біла О. Г. Фінанси підприємств: навч. посіб. – Львів: «Магнолія 2006», 2013. – 383 с. 5. Білик М. Д. Фінансовий аналіз: навч. посіб. – Київ: КНЕУ, 2013. – 592 с. 6. Бланк І. А. Управління активами та капіталом підприємства: наук. вид. – Київ: Ніка – Центр, 2015. – 448 с. 7. Волкова Н. А. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. – Одеса: ОНЕУ: ротапринт, 2013. – 267 с. 8. Гайдис Н. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. – Львів: ЛБІ НБУ, 2011. – 414 с. 9. Гладких Т. В. Фінансовий облік: навч. Посіб. – Київ: Центр навчальної літератури, 2016. - 480 с. 10. Дєєва Н. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. – Дніпропетровськ: ДДФА, 2010. – 380 с. 11. Ковальчук І. В. Реальна економіка: навч. посіб. - Київ: ВІПОЛ, 2013. – 393 с. 12. Коробов К. А. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: підруч. – Київ: Либідь, 2011. – 380 с. 13. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій. – Київ: ЦУЛ, 2012. – 580 с.

	14. Линник О. І. Текст лекцій з дисципліни «Облік у зарубіжних країнах». – Харків: НТУ ХП, 2014. – 115 с. 15. Лиса О. В. Особливості визначення потреби підприємства в оборотному капіталі. Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. – Дніпропетровськ.: ДНУ. – 2012. – Вип. 217. – С. 598 – 603. 16. Любушин Н. П. Аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства: навч. посіб. – Київ: ЮНІТІ-ДАНА., 2014. – 471 с. 17. Подольська В. О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. – Київ: Центр навчальної літератури, 2009. – 488 с. 18. Сафонов Т. І. Поняття і сутність внутрішнього аудиту в системі управління підприємством. Науково-практичне видання Незалежний аудитор. – 2013. – С. 64-68. 19. Стаубус Дж. Доходи та рахунки доходів. Бухгалтерські дослідження, July 1956. – (Передруковано в Sidney Davidson).
Три автори	20. В.М. Серединська, О.М. Загородна, Р.В. Федорович. Теорія економічного аналізу: підручник. Тернопіль: Видавництво Астон, 2006.-368 с.
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	21. Чернишова Л. В. Аналіз ефективності використання оборотних активів. Економіка, фінанси, облік та управління : оцінка та перспективи розвитку в Україні та світі. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Ч.2. – Полтава: ЦФЕНД. – 2017. – С. 43-45. 22. Шахкян Т. Р. Особливості та шляхи удосконалення обліку виробничих запасів. Напрямки розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації. Матеріали III Міжнародної науковопрактичної конференції. – Ч 1. – Одеса: ОНЕУ. – 2017. – С. 284-285. 23. Шахкян Т. Р. Місце аналізу виробничих запасів у

	системі управління ресурсним потенціалом підприємства. Актуальні проблеми обліку, контролю та економічного аналізу в Україні. Збірник науково-практичних статей. – Ч 1. – Одеса: ОНЕУ. – 2017. – С. 240-244.
Частина видання: продовжуваного видання	24. Волошина В. В. Інформаційні основи обліку та контролю поточних активів підприємств. Вісник «Економічні науки». (Серія «Облік і фінанси»). – 2014. – № 11. – С. 91-96. 25. Кустріч Л. О. Підвищення рівня управління оборотним капіталом. Вісник ХНУ. (Серія «Облік і аудит»). – 2011. - № 3. – С. 103-106.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	26. Воробйова Л. Д. Проблеми обліку оборотних активів. Головбух. – 2015. - № 5. – С. 93-97. 27. Канцуров О. О. Застосування термінології міжнародних стандартів бухгалтерського обліку у нормативно-правовій базі України. Фінанси України. – 2014. - № 8. – С. 51-58. 28. Королев М. П. Оборотні активи: податковий та бухгалтерський облік. Бухгалтер. – 2013. - № 4. – С. 97-101. 29. Литнєва Н. А. Особливості аналізу оборотних активів. Консультант бухгалтера. – 2013. - № 8. – С. 12-13. 30. Сиротенко Н. А. Підготовка, подання та аудит фінансової звітності: траєкторія змін. Облік і фінанси. – 2018. – №1 (79) – С. 72-79.
Електронні ресурси	31. Економіка: словник-довідник / [Електронний ресурс] // Oxford University Press. – 2016. - Режим доступу: http://oxforddictionaries.com. 32. М. А. Дядюк, О. В. Михайлова. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2013. - Вип. 1(1). - С. 120-129. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2013_1%281%29__19 33. Інструкція про застосування Плану рахунків

бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

34. І. С. Чухно - Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. - 2009. Вип. 3 - с. 358-363. Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei_2009_3_45

35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

36. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

37. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237 (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.

39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.99 р. № 246 (зі змінами та доповненнями). -

- Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.
40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 26.04.2000 р. № 91 (зі змінами та доповненнями). - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text>.
41. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
42. Про житлово-комунальні послуги [Електронний ресурс]: Закон України від 24.06.2004 № 1875-IV (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1875-15/>.
43. Про охорону праці [Електронний ресурс]: Закон України від 14.10.1992 № 2694-XII (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.
44. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні [Електронний ресурс]: Постанова Національного банку України від 29.12.2017 № 148. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17>
45. Про затвердження Порядку визначення виконавця житловокомунальних послуг [Електронний ресурс]: Наказ Державного комітету України по питанням житлово-комунального господарства від 25.04.2005 № 60 (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0541-05>
46. Про затвердження Правил користування тепловою

	енергією [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.10.2007 № 1198-2007-п. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/1198-2007-п 47. Про теплопостачання [Електронний ресурс]: Закон України від 02.06.2005 № 2633-IV (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2633-15

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансово-статистичні дані "Івано-Франківськміськсвітло"

Коефіцієнти ринкової фінансової стійкості підприємства

Показники	Значення			Зміна		Нормативне обмеження
	2020	2021	2022	2021	2022	
1. Коефіцієнт забезпеченості запасів джерелами власних обігових коштів	1.7393	-0.12	-0.3154	-1.859	-0.195	Більше 1 Оптимально 0.6 - 0.8
2. Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів (коефіцієнт фінансового левериджу), КЗ/З	0.4009	3.3198	9.0242	2.919	5.704	Менше 1; негативна динаміка
3. Коефіцієнт автономії (фінансовій незалежності), КА	0.7171	0.2322	0.0998	-0.485	-0.132	0.5 і більше (оптимальне 0.6-0.7)
4. Коефіцієнт співвідношення мобільних і іммобілізованих засобів, КМ/І	2.3361	2.7293	4.3188	0.393	1.59	1 і більше
5. Коефіцієнт маневреності, КМ	0.5816	-0.1588	-0.8976	-0.74	-0.739	Оптимальне значення 0.2-0.5; Позитивна динаміка
6. Індекс постійного активу, КП	0.418	1.1548	1.883	0.737	0.728	менше 1
7. Коефіцієнт реальної вартості майна, КР	0.4454	0.4857	0.3454	0.0403	-0.14	
8. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів, КД	0	0	0	0	0	
9. Коефіцієнт фінансової стійкості, Кс	0.7171	0.2322	0.0998	-0.485	-0.132	0.8-0.9
10. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу, Кк	0.2875	0.7708	0.901	0.483	0.13	0.5 і менш
11. Коефіцієнт забезпеченості власними обіговими коштами, КОК	1.0241	0.3173	0.123	-0.707	-0.194	0.1 і більше
Узагальнювальний коефіцієнт фінансової стійкості	5.0749	3.1739	3.439	-1.901	0.265	

Додаток Б

Планований бюджет "Івано-Франківськміськсвітло"

статті бюджету	місяці													РАЗОМ за рік
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	2022	
доходи:	117000	134550	145314	156939	169494	183054	197698	213514	230595	249043	268966	290483	3485800	5842451
виручка від реалізації	117000	134550	145314	156939	169494	183054	197698	213514	230595	249043	268966	290483	3485800	5842451
доходи від іншої діяльності	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
витрати:	202526	147548	151932	156666	161780	167302	173266	179708	186664	194177	202292	211055	2532658	4667573
матеріальні витрати, в т.ч.:	14982	16334	17162	18058	19024	20068	21196	22414	23729	25149	26684	28340	340085	593225
- комунальні платежі	4773	4773	4773	4773	4773	4773	4773	4773	4773	4773	4773	4773	57278	114557
- витрати на рекламу	5850	6728	7266	7847	8475	9153	9885	10676	11530	12452	13448	14524	174290	292123
- витрати на транспорт	3159	3633	3923	4237	4576	4942	5338	5765	6226	6724	7262	7843	94117	157746
- друкарські витрати	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	14400	28800
витрати на оплату праці, в т.ч.:	83959	86752	89769	93027	96546	100347	104451	108884	113671	118841	124425	130456	1565470	2816598
- почасова оплата	30900	33372	36042	38925	42039	45402	49034	52957	57194	61769	66711	72048	864572	1450965
- заробітна плата	43400	43400	43400	43400	43400	43400	43400	43400	43400	43400	43400	43400	520800	1041600
- податки з ФОП	9659	9980	10327	10702	11107	11544	12022	12526	13077	13672	14314	15008	180098	324033
суми нарахованої амортизації, в т.ч.:	7378	7378	7378	7378	7378	7378	7378	7378	7378	7378	7378	7378	88537	177074
- обладнання, комп'ютери	7378	7378	7378	7378	7378	7378	7378	7378	7378	7378	7378	7378	88537	177074
- НМА	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
інші витрати, в т.ч.:	90450	31328	31866	32447	33075	33753	34485	35276	36130	37052	38048	39124	469490	942523
- оренда	23100	23100	23100	23100	23100	23100	23100	23100	23100	23100	23100	23100	277200	554400
- зв'язок (телефон і інтернет)	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	18000	36000
- представницькі	5850	6728	7266	7847	8475	9153	9885	10676	11530	12452	13448	14524	174290	292123
- стандартизація	60000												0	60000
виплати відсотків по позиці	5756	5756	5756	5756	5756	5756	5756	5756	5756	5756	5756	5756	69076	138152
балансовий прибуток	-85526	-12998	-6618	273	7715	15752	24432	33806	43931	54865	66675	79429	953142	1174878
податок на прибуток	0	0	0	0	0	0	0	0	3115	8230	10001	11914	142971	176232
чистий прибуток	-85526	-12998	-6618	273	7715	15752	24432	33806	40816	46636	56673	67514	810171	998646

Фінансова звітність "Івано-Франківськміськвітло"

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2022 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	1376	993	0
первісна вартість	1001	12891	13024	0
накопичена амортизація	1002	11515	12031	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	4612	788	0
Основні засоби:	1010	28589	30729	0
первісна вартість	1011	88705	93791	0
знос	1012	60116	63062	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	9	9	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	34586	32519	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	15927	26014	0
Виробничі запаси	1101	5056	12565	0
Незавершене виробництво	1102	9100	5031	0
Гоа продукція	1103	771	6677	0
ари	1104	1000	1741	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, ари, роботи, послуги	1125	43123	34867	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	4881	5933	0
з бюджетом	1135	1443	4375	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	1158	2337	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1239	290	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	7869	3289	0
Готівка	1166	3	9	0
Рахунки в банках	1167	7841	3280	0
Витрати майбутніх періодів	1170	525	522	0

Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
У тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	1281	678	0
Усього за розділом II	1195	76288	75968	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	110874	108487	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	158041	44251	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	50777	50777	0
Додатковий капітал	1410	3777	3777	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-111541	-21040	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	101054	77765	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	11883	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за ари, роботи, послуги	1615	5953	14588	0
за розрахунками з бюджетом	1620	2450	2488	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	15	130	0
за розрахунками з оплати праці	1630	3	402	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0

за розрахунками з учасниками	1640	7	7	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0

за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	92	25	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1300	1199	0
Усього за розділом III	1695	9820	30722	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	110874	108487	0

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2022 рік

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (арів, робіт, послуг)	2000	45318	78883
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2022	0	0
Собівартість реалізованої продукції (арів, робіт, послуг)	2050	(38959)	(63208)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	6359	15675
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	8066	3726
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(10068)	(15529)
Витрати на збут	2150	(15060)	(24013)
Інші операційні витрати	2180	(12867)	(7687)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(23570)	(27828)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	427	795
Інші доходи	2240	320	1462
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(212)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(1215)	(1273)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(24250)	(26844)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	961	-517
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0

Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	0
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(23289)	(27361)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-23289	-27361

III. Елементи операційних витрат

Матеріальні затрати	2500	30221	54512
Витрати на оплату праці	2505	7020	13445
Відрахування на соціальні заходи	2510	1933	3299
Амортизація	2515	2913	4938
Інші операційні витрати	2520	26694	35696
Разом	2550	68781	111890

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Річна фінансова звітність емітента
Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2022 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	993	2497	0
первісна вартість	1001	13024	14993	0
накопичена амортизація	1002	12031	12496	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	788	1027	0
Основні засоби:	1010	30729	32923	0
первісна вартість	1011	93791	99484	0
знос	1012	63062	66561	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	9	8	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	32519	36455	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	26014	41790	0
Виробничі запаси	1101	12565	27455	0
Незавершене виробництво	1102	5031	5653	0
Гоа продукція	1103	6677	7816	0
ари	1104	1741	866	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, ари, роботи, послуги	1125	34867	49462	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	5933	1164	0
з бюджетом	1135	4375	2887	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	2337	5	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	290	416	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	3289	2365	0
Готівка	1166	9	7	0
Рахунки в банках	1167	3280	1996	0
Витрати майбутніх періодів	1170	522	529	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
У тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0

резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	678	885	0
Усього за розділом II	1195	75968	99498	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	108487	135953	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	44251	8864	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	50777	50777	0
Додатковий капітал	1410	3777	3777	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-21040	-31976	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	77765	31442	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	11883	54929	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за ари, роботи, послуги	1615	14588	36561	0
за розрахунками з бюджетом	1620	2488	1945	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	130	73	0
за розрахунками з оплати праці	1630	402	392	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	7	7	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	25	118	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1199	10486	0

Усього за розділом III	1695	30722	104511	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	108487	135953	0

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2022 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (арів, робіт, послуг)	2000	83380	45318
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2022	0	0
Собівартість реалізованої продукції (арів, робіт, послуг)	2050	(54457)	(38959)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	28923	6359
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	15228	8066
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(9812)	(10068)
Витрати на збут	2150	(20781)	(15060)
Інші операційні витрати	2180	(17197)	(12867)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(3639)	(23570)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	100	427
Інші доходи	2240	4776	320
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(5025)	(212)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(7491)	(254)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(11279)	(23289)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	0
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(11279)	(23289)
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-11279	-23289
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	38235	29117
Витрати на оплату праці	2505	7314	9223
Відрахування на соціальні заходи	2510	2053	2599
Амортизація	2515	4326	3788
Інші операційні витрати	2520	33838	23064
Разом	2550	85766	67791
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Річна фінансова звітність емітента
Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2022 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	2497	1493	0
первісна вартість	1001	14993	15013	0
накопичена амортизація	1002	12496	13520	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1027	1255	0
Основні засоби:	1010	32923	39603	0
первісна вартість	1011	99484	107143	0
знос	1012	66561	67540	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	8	6	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	36455	42357	0

II. Оборотні активи				
Запаси	1100	41790	64021	0
Виробничі запаси	1101	27455	23137	0
Незавершене виробництво	1102	5653	15086	0
Гоа продукція	1103	7816	14780	0
ари	1104	866	11018	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, ари, роботи, послуги	1125	49462	87881	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	1164	22850	0
з бюджетом	1135	2887	3058	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	5	5	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	416	2914	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	2365	1027	0
Готівка	1166	7	1	0
Рахунки в банках	1167	1996	776	0
Витрати майбутніх періодів	1170	529	515	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
У тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	885	667	0
Усього за розділом II	1195	99498	182933	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	135953	225290	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	8864	8864	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	50777	58557	0
Додатковий капітал	1410	3777	3777	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-31976	-49032	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	31442	22166	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0

Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітної періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітної періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітної періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітної періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	54929	61543	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за ари, роботи, послуги	1615	36561	64296	0
за розрахунками з бюджетом	1620	1945	7126	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	73	46	0
за розрахунками з оплати праці	1630	392	594	0
за одержаними авансами	1635	0	890	0
за розрахунками з учасниками	1640	7	7	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	118	321	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	10486	68301	0
Усього за розділом III	1695	104511	203124	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	135953	225290	0

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2022 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (арів, робіт, послуг)	2000	123263	83380
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2022	0	0
Собівартість реалізованої продукції (арів, робіт, послуг)	2050	(85663)	(54457)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	37600	28923
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	10445	15228
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(12648)	(9812)
Витрати на збут	2150	(31190)	(20781)

Інші операційні витрати	2180	(13659)	(17197)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(9452)	(3639)

Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	92	100
Інші доходи	2240	10128	4776
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(9365)	(5025)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(10995)	(7491)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(19592)	(11279)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	0
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(19592)	(11279)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-19592	-11279

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	76191	38235
Витрати на оплату праці	2505	9427	7314
Відрахування на соціальні заходи	2510	1765	2053
Амортизація	2515	6413	4326
Інші операційні витрати	2520	44529	33838
Разом	2550	138325	85766

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0